

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської мови та методики її навчання

К В А Л І Ф І К А Ц І Й Н А Р О Б О Т А

на тему: Концептосфера сучасного молодіжного пісенного дискурсу як
засіб формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів старших
класів (на матеріалі британського пісенного дискурсу 21 століття)

Здобувачки 2 курсу групи 2 МСОА
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальності 014 Середня освіта
Предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Англійська мова та зарубіжна література)
Спеціалізації 014.021 Англійська мова та зарубіжна
література Додаткової спеціалізації 014.022 Німецька мова
та зарубіжна література
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Мова і
література (англійська, німецька))

Петренко Лізи Анатоліївни

Використання чужих ідей,	Науковий керівник
результатів і текстів мають	Козачишина Оксана Леонідівна,
посилання на відповідне джерело	кандидат філологічних наук, доцент

(підпис)

(ініціали, прізвище здобувача)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. МОЛОДІЖНИЙ ПІСЕННИЙ ДИСКУРС ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	8
1.1. Дискурс у сучасній лінгвістиці.....	8
1.1.1. Теоретичні аспекти розмежування тексту і дискурсу.....	9
1.1.2. Проблема типології дискурсів.....	11
1.2. Поняття молодіжного пісенного дискурсу.....	14
1.2.1. Особливості молодіжного пісенного дискурсу.....	16
1.2.2. Жанрові та стилістичні характеристики молодіжних пісень...18	
1.3. Поняття концепту та концептосфери.....	20
1.3.1. Визначення поняття “концепт” у різних наукових парадигмах.....	20
1.3.2. Взаємозв'язок концептосфери та пісенного дискурсу	23
1.4. Формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів засобами пісенного дискурсу.....	25
1.4.1. Поняття лінгвосоціокультурної компетентності та засоби її формування.....	25
1.4.2. Використання пісенних текстів у навчальному процесі	27
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПТОСФЕРА СУЧАСНОГО БРИТАНСЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ПІСЕННОГО ДИСКУРСУ	32
2.1. Методика дослідження пісенного дискурсу.....	32
2.2. Тематичні групи концептуальних референтів тропеїки у досліджуваних піснях	33
2.3. Кількісна градація референтів образності як показник ціннісних пріоритетів мовців	36
2.4. Взаємозв'язок між концептуальними референтами та корелятами образності в досліджуваних піснях	41

2.4.1. Взаємозв'язок між корелятами та референтами класу Людина, її фізичні та фізіологічні особливості.....	41
2.4.2. Взаємозв'язок між корелятами та референтами класу Буття людини.....	46
2.4.3. Клас Об'єкти та предмети.....	47
2.4.4. Клас Абстрактні поняття.....	50
Висновки до розділу 2.....	51
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ПІСЕННОГО ДИСКУРСУ.....	55
3.1. Теоретичне підґрунтя використання пісенного дискурсу у формуванні лінгвосоціокультурної компетентності та методика розробки вправ.....	55
3.2. Комплекс вправ на розвиток лінгвосоціокультурної компетентності учнів.....	58
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	88

ВСТУП

Тема дискурсу стала об'єктом наукової уваги ще в середині ХХ століття. Дослідники аналізували це багатогранне явище з різних перспектив, зокрема класифікацію дискурсів активно розглядали такі науковці, як Г. Почепцов, І. Шевченко, О. Морозова. Окремо пісенний дискурс був предметом вивчення А. Вежбицької, О. Шевченко, Ю. Плотницького, М. Кузнецової. Сучасний молодіжний пісенний дискурс, попри його важливу роль у культурній та соціальній взаємодії, досліджено недостатньо, зокрема в аспекті аналізу його концептосфери

Актуальність вивчення британського пісенного дискурсу зумовлена потребою глибшого розуміння його ролі у відображенні та формуванні культурних цінностей, соціальних орієнтирів та мовних особливостей британського суспільства. Аналіз концептосфери цього дискурсу дозволяє виявити механізми, за допомогою яких пісні впливають на молодіжне середовище, створюючи нові можливості для досліджень у галузях лінгвістики та культурології.

Водночас варто підкреслити методичну актуальність теми дослідження. Вивчення пісень та концептів, які вони актуалізують, є вагомим інструментом для розвитку лінгвосоціокультурної компетентності (ЛСКК) старшокласників. Автентичні пісенні тексти, завдяки своїй емоційній насиченості, доступності й актуальності, сприяють не лише вивченню мови, а й формуванню культурної свідомості учнів, їх здатності до міжкультурної комунікації. Використання пісенного дискурсу у навчанні дозволяє підвищити мотивацію учнів та забезпечує інтеграцію мови й культури.

Мета дослідження полягає у всебічному аналізі концептосфери молодіжного пісенного дискурсу ХХІ століття та обґрунтуванні його використання як засобу формування лінгвосоціокультурної компетентності (надалі ЛСКК) учнів старших класів. Дослідження спрямоване на

встановлення ключових концептів, виявлення їхньої взаємодії та розробку комплексу вправ для розвитку ЛСКК учнів.

Відповідно до сформульованої мети, окреслено такі **завдання**:

1. Дослідити теоретичні аспекти розмежування тексту і дискурсу.
2. Проаналізувати особливості молодіжного пісенного дискурсу.
3. Розкрити поняття концепту та концептосфери.
4. Визначити сутність лінгвосоціокультурної компетентності та засоби її формування.
5. Здійснити вибірку метафор та образних порівнянь з британських пісень XXI століття.
6. Виявити основні концепти, виражені у метафорах та образних порівняннях.
7. Проаналізувати основні групи концептів, виділених у молодіжному пісенному дискурсі, відповідно до тематичних груп концептуальних референтів.
8. Визначити референти та кореляти в тропях, виділених у молодіжному пісенному дискурсі, з урахуванням їх взаємозв'язку з концептуальними класами.
9. Укладання комплексу вправ на основі проаналізованих пісень для формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів старших класів.

Об'єктом дослідження є метафори та образні порівняння, використані у пісенних текстах, які відображають цінності британського суспільства.

Предметом дослідження виступають референти та кореляти, виділені у пісенних текстах, які розглядаються у роботі як показники ціннісних орієнтацій британського суспільства.

Матеріалом для дослідження слугують 100 британських пісень XXI століття у яких, методом суцільної вибірки було виокремлено 280 метафор та образних порівнянь.

У даному дослідженні використовувались наступні **методи**:

1. Теоретичний аналіз дозволяє систематизувати та узагальнити інформацію зібрану з різноманітних джерел.
2. Концептуальний аналіз дозволяє окреслити типові групи концептів авторських тропів.
3. Кількісний метод стає інструментом опису градації виділених концептів.

Теоретично-методологічну основу дослідження становлять концептуальні положення, що стосуються загальних проблем сучасного дискурсу та пісенного дискурсу як об'єкту лінгвістичного аналізу, а також теорія концептуальної метафори.

Практична цінність роботи полягає в можливості використання отриманих результатів на уроках у старших класах. Аналіз концептосфери сучасного молодіжного пісенного дискурсу може стати основою для розробки нових вправ у викладанні англійської мови, спрямованих на формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів.

Апробація роботи здійснювалась на міжнародній студентській інтернет-конференції Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського “Мова, освіта, культура: інтеграційні тенденції в сучасному світі” (19 квітня 2024); щорічній звітній науковій конференції викладачів та студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського “Актуальні проблеми лінгвістики та методики викладання іноземних мов у закладі вищої освіти та школі” (30 травня, 2024); Всеукраїнській науково-практичній конференції “Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі” (30 жовтня, 2024); VIII Всеукраїнській науковій інтернет-конференції “Діалог мов і культур у сучасному освітньому процесі” (14 листопада, 2024).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури (63 найменування). Загальний обсяг – 80 сторінок.

РОЗДІЛ 1

МОЛОДІЖНИЙ ПІСЕННИЙ ДИСКУРС ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1.1. Дискурс у сучасній лінгвістиці

Термін «дискурс» вперше був вжитий, у значенні близькому до сучасного, у 1952 році, американським лінгвістом Зеллінгом Гаррісом у статті «Discourse Analysis». Із моменту своєї появи в сучасній науці термін «дискурс» набув різних значень. Слово «дискурс» походить від латинського «discursus», що означає «розмова, мова» [36, с. 3].

Задля більшого розуміння що ж таке дискурс варто розглянути погляди різних вчених щодо тлумачення ними поняття «дискурс».

Згідно словника О.О. Селіванової «Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія», дискурс – замкнена цілісна комунікативна ситуація (подія), складниками якої є комуніканти й текст як знаковий посередник, зумовлена різними чинниками, що опосередковують спілкування й розуміння (соціальними, культурними, етнічними і т ін.) [37, с. 91]. Тобто, дискурс – це повноцінна комунікативна ситуація, яка включає в себе учасників розмови та текст як засіб спілкування. Ця ситуація залежить від різних факторів, таких як соціальні, культурні та етнічні особливості, які впливають на те, як люди спілкуються та розуміють один одного.

Мовознавець Ф. Бацевич у підручнику «Основи комунікативної лінгвістики» наводить розлоге трактування терміну «дискурс». За визначенням науковця, дискурс – це «тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями та тактиками учасників; синтез

когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників» [3, с. 136].

Не менш важливою є також концепція визначення терміну «дискурс» А. Загнітком. Український науковець доводить те, що поняття «дискурсу» є двоаспектним. З одного боку, це мовленнєво-мисленнєвий процес, що відтворює і формує комплексні лінгвістичні структури, компонентами яких постають висловлення і групи висловлень, пов'язані дискурсивними операціями; з іншого – сама комплексна лінгвістична структура, що перевищує за обсягом речення [14, с. 89].

К. Серажим, українська філологиня, виділяє 8 значень терміна дискурс: еквівалент поняття мовлення; одиниця, більша за словосполучення; вплив висловлювання на його адресата з урахуванням ситуації висловлювання; бесіда як основний вид висловлювання; мовлення з позиції мовця на протипагу розповіді, яка не враховує таку позицію; використання мовних одиниць, їх мовленнєва актуалізація; соціально чи ідеологічно обмежений тип вираження; теоретична конструкція, призначена для дослідження умов продукування тексту [38, с. 225].

Тобто, дискурс є багатогранним поняттям, яке охоплює різні аспекти мовлення та комунікації. Дискурс можна розглядати не лише як мовлення в загальному сенсі, але й як конкретні мовні одиниці, вплив висловлювань на слухача, різні види комунікативних актів, а також як соціально та ідеологічно зумовлені способи вираження. Крім того, дискурс має теоретичну складову, що дозволяє досліджувати умови створення текстів [39, с. 124].

1.1.1. Теоретичні аспекти розмежування тексту і дискурсу.

Різниця між такими термінами як “дискурс” та “текст” є важливою для розуміння. Хоча текст і дискурс мають багато спільного, їх не слід ідентифікувати [14, с. 41].

У 70-х роках ХХ століття спробували розрізнити поняття “текст” і “дискурс” шляхом введення категорії ситуації. Дискурс трактувався як “текст плюс ситуація”, а текст, відповідно, як “дискурс мінус ситуація”. Деякі сучасні вчені, такі як Ходж і Кресс, порівнюють текст і дискурс з реченням і висловлюванням. Речення розглядається як звичайний елемент структури, тоді як висловлювання поєднує речення з соціальним контекстом його використання. Текст і дискурс відтворюють ці відносини на вищому рівні. І. Шевченко та О. Морозова вважають, що визначення висловлювання як речення в соціальному контексті згладжує різницю між висловлюванням і дискурсом, перебільшуючи його межі [46, с. 16].

Виокремлюються також такі варіанти співвіднесеності понять “текст” і “дискурс”:

1) Текст можна розглядати як фіксовану вербальну репрезентацію мовлення, записану у вигляді письмового матеріалу. У той час, як дискурс являє собою живий процес спілкування, де мова виступає основним засобом комунікації між учасниками [24, с. 180];

2) Дискурс — динамічне, процесуальне явище, що відбувається під час мовленнєвої взаємодії. Текст, навпаки, є результатом цього процесу, представляючи собою завершену форму мовної діяльності, тобто готовий продукт мовленнєвої творчості;

3) Дискурс асоціюється з усним мовленням, супроводжується інтеракцією в реальному часі. Текст, у свою чергу, пов'язується з письмовою формою мови, яка зберігається і передається через письмові носії;

4) Дискурс виступає як ширше поняття, що охоплює і мовлення, і текст. Він об'єднує всі параметри, притаманні обома явищам;

5) Дискурс передбачає часто інтерактивну дію, а текст — монолог [7, с. 112].

Дискурс є складним соціолінгвістичним явищем сучасного комунікативного середовища. Він визначається соціокультурними,

політичними, прагматично-ситуативними, психологічними та іншими факторами, і має як “видиму” структуру (лінгвістичний зв'язний текст) так і “невидиму” структуру (екстралінгвістичні знання та уявлення). Дискурс можна уявити як життя тексту у нашій свідомості, де поєднуються інформація з тексту і наше знання про контекст його створення [21, с. 121].

Незважаючи на різноманітність підходів вчених до визначення поняття “дискурс”, можна зробити висновок, що ці визначення не взаємовиключають одне одного, а скоріше доповнюють, оскільки розглядають поняття з різних перспектив [10, с. 443].

1.1.2. Проблема типології дискурсів.

Аналіз дискурсу в сучасній лінгвістиці включає вирішення питання типології дискурсу, що є однією з головних проблем у цій сфері. Особливу увагу приділяють класифікації та різноманітним видам дискурсу. Велика кількість запропонованих дослідниками типологій пояснюється тим, що кожна класифікація спирається на різні основи та підходи. Це підкреслює складність і багатогранність поняття дискурсу [12].

На даний період не існує єдиного визначення, яке б охопило всі контексти дискурсу. Дослідники виділяють різні типи дискурсу, такі як художній, поетичний, фатичний, естетичний, науковий, критичний, педагогічний, юридичний, політичний та інші типи дискурсу.

Дискурс може класифікуватися за різними критеріями, зокрема, за сферою комунікації, функціями, ситуаціями, авторством, жанрово-стильовими характеристиками тощо. Зокрема, розглядаються класифікації дискурсу, запропоновані різними українськими лінгвістами, такими як Г. Почепцов, Д. Павлюк, І. Шевченко, та О. Морозова.

Розглянемо як запропонували розрізняти типи та підтипи дискурсу І. Шевченко та О. Морозова, українські вчені-філологи.

За критерієм форми дискурсу виділяємо усний та письмовий типи дискурсу. *За видом мовлення* – монологічний або діалогічний. *За*

адресатним спрямуванням: інституційний та персональний. *За умов різних настанов і комунікативних принципів*: аргументативний, конфліктний та гармонійний дискурси. *За соціально-ситуативним параметром*: політичний, адміністративний, юридичний, військовий, релігійний, медичний, діловий, рекламний, педагогічний, спортивний, науковий, електронний (інтернет-дискурс), медійний дискурс (засобів масової інформації) тощо. *За різноманітними характеристиками адресанта і адресата*: соціальнодемографічний критерій (дитячий, підлітковий дискурси та дискурс людей похилого віку, дискурс жіночий і чоловічий, дискурс мешканців міста й села); соціально-професійний критерій: дискурс моряків, будівельників, шахтарів); соціально-політичний критерій (дискурс комуністів, демократів). *За функціональною та інформативною складовими*: спілкування інформативне (емотивний, оцінний, директивний дискурси) та фатичне. *За критерієм формальності та змістовності у функціонально-стильовому аспекті відповідно до жанрів і реєстрів мовлення*: художній, публіцистичний, науковий та інші. [48, с. 128-129].

Дана класифікація охоплює різні аспекти дискурсу, що дозволяє глибоко і всебічно аналізувати комунікативні процеси. Застосування кількох критеріїв, таких як форма, вид мовлення, адресатне спрямування, соціально-ситуативний параметр, тощо, дає можливість врахувати всі основні характеристики дискурсу в різних комунікативних контекстах. Класифікація за Шевченко та Морозовою допомагає чітко визначити межі між різними типами дискурсу, що є важливим для розуміння їхньої природи та функцій.

Не менш важливою є класифікація дискурсів за Г. Почепцовим. Вважається, що саме його класифікація є найбільш повнішою та точною. Г. Почепцов виділяє такі типи дискурсу: теле- і радіодискурс, газетний, кінодискурс, літературний, дискурс у сфері публікрілейшнз, рекламний, політичний, релігійний та театральний дискурс [34, с. 33]. Почепцов враховує різні форми медіа та комунікації, від теле- та радіодискурсу до

рекламного й політичного дискурсу. Це дозволяє охопити широкий спектр сучасних комунікативних практик, що робить класифікацію особливо актуальною в сучасному медіапросторі [1, с. 68].

Наступна важлива класифікація передбачає поділ дискурсів на особистісно- та статусно-орієнтований. У особистісно-орієнтованому дискурсі комунікація відбувається між людьми, які добре знайомі один з одним, тоді як статусно-орієнтований дискурс передбачає участь представників певних соціальних груп [16, с. 51].

Особистісний дискурс поділяється на два основних типи: побутовий і буттєвий. У побутовому дискурсі стараються максимально стисло передавати інформацію і створювати спілкування, в якому люди розуміють один одного з півслова. Буттєвий дискурс спрямований на художнє та філософське розуміння світу [4, с. 85].

Статусно-орієнтований дискурс визначається як мовленнєва взаємодія між представниками соціальних груп чи інститутів, де люди реалізують свої статусно-рольові можливості в рамках усталених суспільних інститутів.

Відсутність єдиного підходу серед лінгвістів до визначення дискурсу ускладнює створення його уніфікованої класифікації. Класифікації, запропоновані різними дослідниками, можуть суттєво відрізнятися, оскільки кожен із них розглядає дискурс з власної перспективи, акцентуючи увагу на аспектах, які відповідають його науковим інтересам. У результаті виникає множинність класифікацій, де одні трактують дискурс у вузькому значенні, а інші — в широкому, що призводить до утворення різноманітних типів і підтипів [54, с. 111].

1.2. Поняття молодіжного пісенного дискурсу.

Довгий час існувала думка, що пісенний дискурс є одним із різновидів ліричного дискурсу. Це пояснюється великою кількістю

подібних характеристик: особливості побудови композиції; використання художніх засобів, за допомогою яких створюються образи; наявність підтексту [6, с. 10].

Музичний, або пісенний дискурс, наразі не має такої кількості підходів до свого вивчення як дискурс в цілому, але тим не менш є об'єктом дослідження науковців.

Сучасний світ відкриває перед молодим поколінням нескінченні можливості сприймати та адаптуватися до різноманітних лінгвосоціокультурних реалій. У цьому контексті, важливим чинником впливу на молодіжну субкультуру є пісенний дискурс, який виконує роль не лише відображення сучасних тенденцій, але й активного форматора лінгвосоціокультурної компетентності молодого покоління [57, с. 15].

Пісенний дискурс є особливим різновидом дискурсу, наділеним власними характеристиками та самостійним статусом. Під терміном “пісенний дискурс” слід розуміти складне явище, що об'єднує вербальну та музичну складові. Це те, що виникає внаслідок суспільно обумовленої та ситуативно зумовленої комунікації під впливом позамовних (екстралінгвістичних) характеристик конкретної ситуації спілкування. Протягом взаємодії між вербальним та невербальними компонентами, ці елементи “забезпечують цілісність та структурну єдність тексту, а також визначають комунікативний ефект” [29, с. 135].

Основними функціями пісенного дискурсу є наступні:

- 1) емотивна;
- 2) конативна;
- 3) референтна;
- 4) поетична;
- 5) фатична;
- 6) етноконсолідаційна;
- 7) самоідентифікаційна [26, с. 10].

Емотивна функція спрямована на вираження емоцій та почуттів автора чи виконавця пісні. Через музику, текст та вокальне виконання слухачі переживають емоційний досвід, який може варіюватися від радості до смутку, від захоплення до меланхолії.

Конативна функція орієнтована на те, щоб вплинути на слухача або щоб спонукати його до певних дій.

Референтна функція зосереджена на передачі інформації або знань про певні події, факти, ідеї чи явища. Пісні, що мають референтну функцію, можуть описувати соціальні, політичні, культурні або історичні реалії [30, с. 129].

Поетична функція полягає у використанні художніх засобів для створення естетичної цінності пісні. Через ритм, риму, метафори та інші літературні прийоми текст пісні стає не тільки змістовним, але й красивим.

Фатична функція спрямована на встановлення та підтримання контакту між виконавцем та слухачем. Ця функція допомагає залучити аудиторію, створити відчуття спільності та підтримувати інтерес до пісні [55].

Етноконсолідаційна функція відповідає за згуртування членів певної етнічної або культурної спільноти. Через пісні передаються традиції, цінності та культурні коди, що сприяє зміцненню національної або етнічної ідентичності.

Самоідентифікаційна функція спрямована на пошук і вираження власної ідентичності виконавця або слухача. Через пісню можна передати індивідуальні або колективні риси, цінності, ідеали, що допомагають людині або групі осмислити себе та своє місце у світі [27, с. 10].

1.2.1. Особливості молодіжного пісенного дискурсу.

Останнім часом дослідники все більше звертають увагу на пісенний дискурс з лінгвокультурологічної перспективи. Це зумовлено його здатністю зберігати культурні знання та виступати як своєрідне "дзеркало

життя". Пісенний дискурс відображає основні цінності, етичні погляди, соціальні уявлення, суспільні зміни та стереотипи конкретної епохи, створюючи моделі поведінки й культурні норми, які передаються наступним поколінням [41, с. 215].

Пісні впливають на наше сприйняття світу, формують глибокі емоційні зв'язки та відображають дух часу. У сучасному суспільстві пісенний дискурс виконує ряд ключових ролей, які варто розглянути.

Перш за все це вираження ідентичності та культурна рефлексія. У своїх піснях співаки часто висвітлюють ті проблеми, які стосуються саме їхнього життя та їхніх переживань. Зокрема, виконавці реп-пісень часто описують гетто, важкі долі, проблеми в сім'ї та проблеми самовираження. Це не просто тексти пісень, а те, в чому вони живуть та що відбувається з ними кожного дня.

Наступна важлива роль пісенного дискурсу – це поштовх до змін. Виконавці пісень, насправді, володіють однією з найпотужніших зброй – словом. Словом вони можуть змусити людей приймати ту чи іншу позицію, вони можуть впливати на їх вибір, на політичні вподобання, на ставлення до тварин. Пісні можуть стати голосом тих, кому довіряють та кого слухають, тим самим впливаючи на формування суспільства в цілому [32, с. 56].

Не менш важливим є також формування моди та вплив на стиль життя. Пісні часто визначають модні тенденції та впливають на стиль життя. Вони можуть стати каталізатором для змін у моді, мові та звичаях. Слухачі часто ідентифікують себе з артистами, їхнім стилем та естетикою, що робить музику важливим аспектом культурного формування [26, с. 12].

Пісенний дискурс, як складне явище, що об'єднує вербальну та музичну складові, являється важливим чинником культурного збереження. Він фіксує ключові аспекти суспільного життя, вражає емоційні стани, а також служить своєрідним "дзеркалом життя", в якому відбиваються

цінності, етичні погляди, соціальні уявлення та зміни конкретної епохи [28 с. 6].

Зазначені вище різноманітні ролі пісенного дискурсу – вираження ідентичності, культурна рефлексія, поштовх до змін, формування моди – свідчать про його універсальність і вплив на різні сфери життя суспільства. Використання слова як потужного інструменту дозволяє виконавцям пісень стати не лише музикантами, але й важливими агентами соціальної трансформації [45, с. 36].

Наслідком такого впливу пісенного дискурсу є активне вплетення його в культурне життя сучасного суспільства, визначаючи не лише звучання, але і стиль життя, цінності та різноманітні тенденції. Ідентифікація слухачів з артистами стає своєрідним мостом між індивідом та культурним оточенням, сприяючи тим самим формуванню колективної свідомості та глибоких емоційних зв'язків.

Отже, пісенний дискурс не лише відображає, але й активно формує сучасну культуру, надаючи голос тим, чиї переживання і ідеї він втілює, та сприяючи розвитку суспільства в багатогранних його проявах.

1.2.2. Жанрові та стилістичні характеристики молодіжних пісень

Поняття пісенного дискурсу тісно пов'язане з таким терміном, як жанр. Жанр (фр. *genre* - рід, вид, тип, манера) - багатозначне поняття, яке характеризує класифікацію музичної творчості за родами і видами, виходячи з їх походження, умов виконання, сприймання та інших ознак (зміст, структура, засоби виразності, склад виконавців тощо) [50].

Найбільш поширена класифікація сучасної музики представляє три жанри:

- Поп;
- Реп;
- Рок [23, с. 53].

Попмузика зазвичай характеризується як легка і м'яка форма музичного вираження, яка легко сприймається широкою аудиторією. Її мелодії та ритми часто створюють відчуття комфорту, що робить її привабливою для слухачів різного віку. Попмузика, як правило, орієнтована на великі маси, тому вона часто запозичує елементи з інших музичних жанрів, таких як рок, R&B, електроніка, або навіть джаз, створюючи таким чином гармонійне поєднання звуків і стилів. Основна функція попмузики полягає у впливі на слухача, зокрема на його емоції та почуття. Вона має здатність викликати широкий спектр емоційних реакцій, від радості та натхнення до суму і ностальгії, що робить її потужним інструментом емоційного впливу. Таким чином, основною функцією попмузики є емотивна функція [40, с. 56-57].

Пісенний дискурс рок-жанру націлений на реалізацію апелятивної функції, яка спрямована на вираження концептів, пов'язаних з поведінкою, зокрема концепту “нонконформізму”. У текстах рок-жанру підкреслюються відповідні цінності, характерні для молодіжної субкультури, такі як спонтанність, природність, свобода особистості від конформістських норм, суспільних принципів та стереотипів, а також різниця між поколіннями [26, 11].

Основна функція реп-музики полягає в тому, щоб служити голосом для маргіналізованих спільнот. Реп функціонує як форма опору соціальному, політичному та економічному гніту, надаючи місце для самовираження і збереження культурної ідентичності [56].

Незважаючи на комерціалізацію, реп продовжує відображати реалії життя в економічно та расово відокремлених середовищах, звертаючись до тем насильства, нерівності та стійкості перед обличчям системних проблем [63].

Важливо визначити стилістичні прийоми, які часто використовуються в текстах молодіжних музичних творів і надають їм

глибини та образності. Завдяки влучному застосуванню стилістичних засобів, можна досягти нового рівня виразності у тексті.

Найчастіше зустрічаються такі засоби:

1) Метафори – мовне і мисленнєве явище, що полягає в перенесенні властивостей одного предмета (явища, дії) та його мовного знака на інший предмет (явище, дію) за принципом аналогії або контрасту [22];

2) Персоніфікації – надання неживим предметам, явищам чи абстрактним поняттям властивостей живих істот або людей;

3) Епіфори – повторення однакових слів, синтаксичних конструкцій або звукосполучень у кінці віршованих рядків, строф чи речень для підкреслення виразності мови та її мелодійності;

4) Епітети – художнє, образне означення, що називає характерну властивість предмета чи явища (найчастіше це прикметники, прислівники та іменники-прикладки). Епітети можуть бути постійними, що часто повторюються з одними й тими ж образами, або індивідуально-авторськими [2, с. 35];

5) Колоквіалізми – слово або вирази, що вживаються виключно в розмовній мові (просторічна лексика).

Отже, молодіжний пісенний дискурс відіграє важливу роль у формуванні сучасного культурного простору, впливаючи на ключові цінності та концепти молоді. Основні функції цього дискурсу – розважальна та поетична – відображаються через поетичну природу пісенних текстів. Водночас, молодіжний пісенний дискурс виконує також комунікативну, прагматичну та фатичну функції, що сприяє активній взаємодії між виконавцями та слухачами.

1.3. Поняття концепту та концептосфери.

1.3.1. Визначення поняття “концепт” у різних наукових парадигмах

В даний час термін “концепт” широко використовується в багатьох гуманітарних науках: в літературознавстві, філософії, лінгвістиці, психології, культурології і тд [11, с. 57].

Дефініцій даного терміну безліч, тому що термін “концепт” є одним з ключових понять у вивченні етнічної мовної картини світу, тобто того, як певна етнічна група сприймає і описує навколишній світ через свою мову. Концепт можна розуміти як певний смисловий вузол або культурний сенс, що є важливим для цієї групи людей. Він формується і виражається через мову, яку використовують представники цієї етнічної групи [13, с. 3].

У сучасній когнітивній лінгвістиці та лінгвоконцептології існують п'ять основних підходів щодо розуміння терміну “концепт”: лінгвокогнітивний, лінгвокультурологічний, логічний, семантико-когнітивний, філософсько-семіотичний підходи. [47, с. 387].

Багатогранність і різноманітність концептів спонукали до створення різних класифікацій цього явища на основі різних критеріїв.

Виокремлюють такі класифікації концептів:

- *за гносеологією* (способом пізнання): концепти наукової та повсякденної свідомості, що відображають наукову чи наївну картину світу;
- *за способом вираження*: пізнавальні (мають поняттєву природу) та художні (побудовані на художніх асоціаціях);
- *за ознакою унікальності-універсальності*: концепти-універсалії, присутні в будь-якій лінгвокультурі, та концепти-унікалії – ідіоетнічні;
- *за відношенням концепту до суб'єкта концептуалізації* – індивіда, групи, етносу, людства (тут визначальним є національний, становий, класовий, професійний, сімейний та особистий досвід людини-користувача концептом; етнокультурні, соціокультурні та індивідуально-культурні) чи космічні або універсальні, соціальні та національні. Вважаємо оптимальним варіант їх зведення до

універсальних, національних, соціокультурних та індивідуально-культурних;

- *за походженням*: первинні (вихідні, з яких пізніше утворюються інші) та вторинні;
- *за часом існування*: концепти Античності, концепти Середньовіччя, концепти Відродження, концепти Просвітництва, концепти Нового часу тощо;
- *за структурою*: прості і складні;
- *за способом репрезентації у мові*: лексичні, фразеологічні і граматичні;
- *за об'єктом і змістом концепту*: концепт-мінімум, концепт-максимум та енциклопедичний додаток;
- *за рівнем абстракції імен концептів*: концепти-універсалії духовної культури і концепти-символи – окультурені реалії, між якими на проміжному рівні (між предметною та абстрактною сферами) перебувають емоційні концепти;
- *за критерієм досвіду*: апріорні (переддослідні) та апостериорні (дослідні, емпіричні);
- *за рівнем когнітивного осягнення*: базові, абстрактні та конкретні [20, с. 30];
- *за характером понятійного та емоційного змісту*: предметні, образно-схематичні та емоційні [48, с. 130].
- Концепт є ключовим поняттям, яке об'єднує мову і культуру в єдину систему, що дозволяє людям не лише передавати інформацію, а й формувати, зберігати та відображати культурний досвід. Як ментальна одиниця, концепт існує в свідомості людини і виконує роль своєрідного посередника між об'єктивним світом і мовними засобами, через які цей світ відображається [9, с. 52].

Основними складовими концепту є:

- *Понятійний компонент*: Це раціональний аспект концепту, що формується на основі наявної інформації про реальний чи уявний об'єкт або явище. Понятійний компонент охоплює сукупність суджень про основні та суттєві ознаки досліджуваного об'єкта. Це свого роду результат пізнання предмета, що фіксується в свідомості людини і структурує її розуміння світу.
- *Образний компонент*: Це емоційний та асоціативний аспект концепту, який виражається через метафори, метонімії, епітети та інші тропи. Цей компонент надає концепту яскравість і барвистість, дозволяючи передавати не лише логічні, але й чуттєві уявлення про світ [31, с. 52].

Концепт також охоплює всі можливі смисли і уявлення, що виникають під час озвучення і осмислення певної мовної одиниці. Він не лише відображає знання про класи предметів і явищ, але й вміщує в собі їх соціокультурне значення, що робить його важливою частиною етнічної мовної картини світу.

Крім того, концепт завжди містить соціальний компонент, оскільки те, що має назву в мові, обов'язково має певне значення або цінність для суспільства. Це значення може бути усвідомленим або неусвідомленим, але воно завжди відображає певний досвід і культурний контекст, що характерний для конкретного народу чи спільноти [8, с. 55].

Нарешті, концепт не існує ізольовано; він є частиною складної системи зв'язків з іншими концептами, що функціонують у певній культурі. Ця система взаємодіє, інтегруючись в узгоджене ціле, яке відображає всі аспекти культури, від її цінностей до конкретних життєвих практик [15, с. 36].

Отже, концепт — це не просто елемент мови, це багатовимірне культурне явище, яке містить у собі історію, досвід, соціальні й культурні уявлення народу [33, с. 216].

1.3.2. Взаємозв'язок концептосфери та пісенного дискурсу

Розглянувши різні підходи до визначення поняття “концепт” і його ролі в формуванні етнічної мовної картини світу, варто розглянути й концептосферу як сукупність концептів, характерних для певної культури або соціальної групи. Концептосфера пісенного дискурсу, як і будь-якої іншої мовної сфери, формується через взаємодію численних концептів, що відображають культурні й соціальні ідеали, цінності та уявлення, характерні для конкретної спільноти.

У пісенному дискурсі концепти передаються через символи, метафори, повторювані мотиви та образи, що часто є відображенням певних поглядів, емоційних станів чи світоглядних позицій. Наприклад, такі концепти, як “любов,” “свобода,” “час,” можуть набувати специфічних значень у залежності від жанру, культурного контексту або періоду, в якому створювалася пісня. Водночас кожен пісенний текст додає нові аспекти до концептосфери, формуючи і збагачуючи її завдяки постійній взаємодії із соціокультурним середовищем [44, с. 185].

Концептосфера (лат. *conceptus* — думка, поняття і *sphaera* — куля) — це сукупність специфічних для певної національної лінгвокультурної спільноти концептів культури, які найповніше виражають її особливості [29, с. 70].

Щодо музики, концептосфера у пісенному дискурсі формується через постійну взаємодію текстів пісень з культурним контекстом, в якому вони існують. Кожна пісня додає певні нові аспекти до концептосфери тим самим формуючи її.

Концептосфера пісенного дискурсу формується на основі ключових концептів, які визначають його зміст. Вони можуть включати такі аспекти, як любов, свобода, бунт, смерть, життя, віра, самотність тощо. Кожен з цих концептів має своє особливе місце в свідомості носіїв певної культури і відіграє важливу роль у формуванні їхньої ідентичності.

Наприклад, концепт свободи в рок-музиці часто асоціюється з бунтом проти суспільних норм, що знаходить своє відображення в текстах пісень і музичному стилі. Цей концепт взаємодіє з іншими, такими як концепт самовираження або концепт правди, створюючи багатовимірну картину світу, яка відображає цінності та переконання молодіжної субкультури [3, с. 22].

Однією з найважливіших особливостей пісенного дискурсу є взаємодія концептів, яка створює глибокий і багат шаровий смисловий контент. Концепти можуть взаємодіяти як гармонійно, підкреслюючи один одного, так і вступати в конфлікт, створюючи напруження та драматизм.

Наприклад, такі концепти, як “життя” та “смерть,” не є антагоністами, а радше взаємозалежними поняттями, що підсилюють розуміння одне одного. Без життя не було б смерті, так само як без усвідомлення смерті неможливо повноцінно сприймати цінність життя. Така взаємодія дозволяє пісням бути багатовимірними, де один концепт підсилює або контрастує з іншим, що робить пісенний текст більш виразним [49, с. 254].

1.4. Формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів засобами пісенного дискурсу

1.4.1. Поняття лінгвосоціокультурної компетентності та засоби її формування

Останнім часом особливої актуальності набуває проблема формування соціокультурної компетентності учнів. Сформована соціокультурна компетентність є гарантом ефективної крос-культурної комунікації, тобто взаємодії з представниками інших культур на високому рівні [62, с. 124].

Згідно з філологинею Калініною Л., соціокультурна компетентність охоплює знання про цінності, вірування, поведінкові зразки, звичаї,

традиції, мову та культурні досягнення, характерні для певного суспільства [43, с. 5].

Ця компетентність є невід'ємною складовою лінгвосоціокультурної компетентності, яка об'єднує не лише знання про культуру, а й здатність до успішного міжкультурного спілкування.

Лінгвосоціокультурна компетентність – це здатність і готовність особистості до іншомовного міжкультурного спілкування. Вона складається із декількох взаємопов'язаних субкомпетентностей: соціолінгвістичної, соціокультурної і соціальної, кожна з яких характеризується своїми специфічними знаннями, навичками, вміннями і здібностями [5, с. 92].

Тобто сутність лінгвосоціокультурної компетентності полягає в тому, що для успішної комунікації та взаємодії в певному суспільстві необхідно не тільки знати мову, але й розуміти культурні аспекти цього суспільства. І саме навчання, організоване на основі комунікативних завдань та з використанням усіх необхідних для цього засобів і прийомів є відмінною рисою уроку іноземної мови для формування соціокультурної компетентності [25, с. 40].

Одним із засобів формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів є використання пісень на уроках, адже музика — це один із найефективніших способів вплинути на почуття та емоції. Пісні є частиною культури кожного народу, а це означає, що слухаючи музику народу тієї мови, яку ми вивчаємо, дає глибше розуміння культури, побуту, традицій та світогляду [51, с. 250].

Майкл Канале наводить такі аргументи на користь використання автентичних пісенних текстів для розвитку комунікативної компетентності.

По-перше, пісні – це текстовий матеріал, який учні люблять і сприймають із задоволенням. Це значно підвищує мотивацію до навчання і сприяє ефективному засвоєнню матеріалу.

По-друге, автентичні тексти пісень допомагають глибше розуміти мову в контексті культури, що є важливим елементом у формуванні соціокультурної компетентності.

По-третє, пісні надають чудову можливість для вдосконалення ритміки, інтонації та вимови іноземної мови, що особливо важливо для розвитку комунікативних навичок.

По-четверте, під час роботи з піснями вирішується проблема багаторазового повторення одного і того ж матеріалу. Повторне виконання пісні не сприймається як монотонне або штучне, що робить навчання більш природним і цікавим [53, с. 24].

Отже, лівгосоціокультурна компетентність забезпечує здатність до ефективної комунікації, що ґрунтується на знаннях про цінності, традиції, звичаї та світогляд іншої культури. Одним із найдієвіших засобів її формування є використання пісень на уроках іноземної мови. Музика, як частина культурного надбання народу, сприяє не лише кращому засвоєнню мовного матеріалу, але й глибшому проникненню у культурний контекст мови, що вивчається.

Автентичні пісенні тексти допомагають учням краще зрозуміти культурні реалії, розширюючи їхнє уявлення про традиції та звичаї іншої країни. Крім того, використання пісень у навчанні сприяє підвищенню мотивації учнів, адже музика сприймається з більшою зацікавленістю та задоволенням.

1.4.2. Використання пісенних текстів у навчальному процесі

Застосування пісенних текстів у навчальному процесі є ефективним інструментом для розвитку мовленнєвих навичок та формування культурної компетентності учнів. Пісенний текст, завдяки своїй емоційності та асоціативності, сприяє глибшому розумінню мовних явищ та активному засвоєнню лексики, граматичних структур, а також сприяє розширенню культурного світогляду учнів.

Перш за все, давайте детальніше розглянемо чому варто використовувати пісні на уроках вивчення англійської мови. Нижче наведено деякі ключові причини:

1) у піснях зазвичай використовується автентична мова, тобто та, яка наближена до життя. На противагу пісень та текстів, які пропонують у підручниках для вивчення англійської мови. Це дає можливість учням знайомитися з дійсними мовними конструкціями, які використовують носії мови;

2) за допомогою пісень учнів можна познайомити з новою лексикою. Пісні майже завжди орієнтовані на носіїв мови, тому зазвичай містять сучасну лексику, ідіоми та різні вирази. Саме за допомогою музики можна з легкістю збагачувати словниковий запас учнів;

3) пісні легко знайти в інтернеті, це не займає багато часу та зусиль вчителя;

4) завдяки великій кількості доступних пісень, вчитель може вибрати ті, що відповідають рівню, інтересам і мовним потребам учнів. Це дозволяє зробити навчання більш персоналізованим;

5) тексти пісень можуть бути використаними для того, щоб ознайомити учнів з актуальними проблемами, з тим, що трапляється у світі зараз;

6) за допомогою пісенних текстів можна ознайомити учнів з традиціями та культурою інших народів, що значною мірою покращить їхню соціальну компетентність [61, с. 371].

Надзвичайно важливим аспектом у використанні пісень є їх правильний вибір. Таким чином, відповідно до британського сайту вивчення англійської мови British Council, є певні критерії, яких варто дотримуватись для того, щоб обрати `правильну` пісню:

- пісні не повинні мати занадто багато фонового шуму чи гучних інструментів. Найкращим рішенням буде надати перевагу сольному виконавцю;

- пісні повинні бути простими, адже пісня з глибоким філософським сенсом лише заплутає учнів. Історія описана в пісні повинна бути зрозумілою для учнів;
- не варто обирати пісні, де використано занадто багато сленгізмів. У більшості випадків учні не розумітимуть сленгових висловів і через це втратять цікавість до пісні та до уроку в цілому;
- пісня не має бути занадто довгою (максимум 2-3 куплети) [52].

Попри численні переваги використання автентичних пісень, слід також враховувати певні труднощі, з якими може зіткнутися вчитель англійської мови. Зокрема, використання англomовних пісень для розвитку соціокультурної компетентності учнів переважно підходить для старшокласників, оскільки молодшим учням важче зрозуміти зміст пісні та вловити її основні мотиви [35, с. 23].

Більше того, використання автентичних матеріалів, таких як пісенні тексти, вимагає від вчителя значної підготовки. Оскільки ці матеріали не завжди супроводжуються готовими навчальними планами чи методичними рекомендаціями, вчителю необхідно самостійно здійснювати ретельний відбір відповідних пісень, що відповідають мовному рівню та віковим особливостям учнів. Крім того, вчитель повинен розробити комплексний план уроку, включаючи завдання для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, слухання, говоріння) та забезпечити інтеграцію пісенних текстів у загальний контекст навчальної програми. Такий підхід вимагає креативності, а також вміння адаптувати автентичні матеріали для досягнення конкретних навчальних цілей [59, с. 23].

Висновки до розділу 1

Дискурс є багатогранним та комплексним поняттям і виступає не лише як лінгвістичний феномен, але й як соціокультурний процес, що відображає взаємодію між мовою та соціумом. Велика кількість науковців

досліджують питання дискурсу з різних перспектив і саме через це існує безліч визначень цього поняття.

Оскільки поняття “дискурс” та “текст” довгий проміжок часу були взаємозамінними, вивчення теоретичних аспектів розмежування тексту і дискурсу дало змогу виявити, що текст і дискурс все ж мають різний характер та функції в мовній комунікації. Текст є структурованим, завершеним продуктом мовленнєвої діяльності, що містить конкретний зміст, тоді як дискурс — це процес, динамічна система, яка включає не тільки мовні, але й екстралінгвістичні фактори, такі як контекст, цілі комунікації, соціальні ролі учасників спілкування та інші важливі компоненти.

На основі досліджень та напрацювань учених-філологів було підкреслено складність типології дискурсу, зумовлену його здатністю адаптуватися до різноманітних соціальних, культурних та комунікативних умов. Розгляд особистісно- та статусно-орієнтованих дискурсів дозволив побачити, як вони відображають різні аспекти взаємодії між людьми та їхню здатність передавати багатогранність людських стосунків і соціальних ролей. У цьому контексті було проаналізовано і пісенний дискурс, зокрема молодіжний пісенний дискурс, який займає важливе місце у формуванні лінгвосоціокультурної компетентності.

Молодіжний пісенний дискурс як є важливим чинником соціалізації та культурної адаптації молоді. Пісенний дискурс, завдяки своїй емоційній насиченості, образності та актуальності, має величезний вплив на формування ціннісних орієнтацій та соціальних настанов. У піснях відображаються сучасні соціокультурні реалії, молодіжні тренди, проблеми та цінності, що робить цей тип дискурсу унікальним інструментом як для вираження індивідуальності, так і для колективної ідентифікації.

Крім того, молодіжний пісенний дискурс відіграє важливу роль у розвитку мовної компетентності учнів старших класів. Включення пісень

до навчальних програм з іноземних мов сприяє кращому засвоєнню лексики, граматики, а також підвищує мотивацію до навчання, розширює культурний кругозір учнів та формує у них здатність до критичного осмислення інформації. Такий підхід до навчання не лише робить процес засвоєння мовного матеріалу більш ефективним, але й сприяє формуванню лінгвосоціокультурної компетентності, яка є необхідною умовою для успішної інтеграції у сучасне суспільство.

Таким чином, дискурс у сучасній лінгвістиці розглядається як багатовимірний і комплексний феномен, який дозволяє глибше зрозуміти не тільки структуру та функції мовлення, але й роль мови у формуванні соціальних та культурних реалій.

РОЗДІЛ 2

2.1. Методика дослідження пісенного дискурсу

Англомовний пісенний дискурс є продуктом і медіатором соціально й культурно зумовленої комунікації, потужним і впливовим ресурсом виробництва ключових цінностей і концептів культури [3, с. 53-56].

Таким чином, вибір матеріалу для дослідження мав враховувати популярність та впливовість виконавців на молодіжну аудиторію, а також їхній внесок у сучасний британський пісенний дискурс.

У цій роботі проаналізовано пісні таких популярних сучасних британських співаків та груп, як *Coldplay*, *Klaxons*, *Foals*, *Franz Ferdinand*, *Two Door Cinema Club*, *Adele*, *Arctic Monkeys*, *The Verve*, *The Cure*, *Michael Kiwanuka* тощо. Було проаналізовано 100 пісень, у яких, методом суцільної вибірки було виділено 280 метафор. Вибір матеріалу для дослідження обумовлювався популярністю та впливовістю виконавців на молодіжну аудиторію, а також їхнім внеском у сучасний британський пісенний дискурс. Усі обрані пісні представляють різноманітність жанрів і стилів, що дозволяє отримати більш об'єктивну картину концептуальної сфери.

Для аналізу пісень використовувався якісний та кількісний підхід. Перший етап включав визначення та класифікацію метафор та образних порівнянь. Наступним етапом був кількісний аналіз, який дозволив встановити частотність використання різних концептів та їхніх підкласів, а також прослідкувати зв'язок між тематичними групами концептів та корелятив метафор.

Метафори та образні порівняння розглядаються в роботі як важливі показники ціннісних орієнтацій авторів та виконавців сучасних пісень.

Як референти, так і кореляти тропів несуть інформацію про когнітивні пріоритети мовців. Концепти царини мети являють собою поняття, які при акценті на них авторської думки, потребують особливого

способу вираження. Концепти царини джерела виступають понятійними фільтрами, посередниками для оформлення концептів царини мети.

Методика аналізу тропеїки спирається на основні положення дослідження образності, запропоновані Козачишиною О. [18, 19].

2.2. Тематичні групи концептуальних референтів тропеїки у досліджуваних піснях

Референти виділених 280 метафор та образних порівнянь було поділено на 4 концептуальних класи, які подаються нижче в порядку зменшення одиниць у кожній:

1. ЛЮДИНА, ЇЇ ФІЗИЧНІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ – 72,9% (204 прикл.)
2. БУТТЯ ЛЮДИНИ – 14,3% (40 прикл.)
3. ОБ'ЄКТИ ТА ПРЕДМЕТИ – 6,8% (19 прикл.)
4. АБСТРАКТНІ ПОНЯТТЯ – 6% (17 прикл.)

Подальша ідентифікація понять, що належать до кожного з трьох концептуальних класів, здійснюється на гіпо-гіперонімічній основі: всередині класів виділяються підкласи, які, при наявності мовного матеріалу, містять групи та кластери конкретніших концептів. Аналіз концептуальних референтів здійснюється на основі кількісної градації концептуальних підкласів [17, с. 147-151]. Така класифікація дозволяє глибше зрозуміти, як різні аспекти людської сутності відображаються через метафори в сучасному британському музичному дискурсі. Відповідно до даної градації та кількісної репрезентації, концептуальні підкласи в межах класів розподіляються наступним чином:

Клас: ЛЮДИНА, ЇЇ ФІЗИЧНІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ – 72,9% (204 прикл.)

Підклас: ПСИХОЕМОЦІЙНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ – 64% (179 прикл.)

ЛЮДИНА В ЦІЛОМУ – 8.2% (23 прикл.)

ЧАСТИНИ ТІЛА – 1% (2 прикл.)

Клас: БУТТЯ ЛЮДИНИ – 14,3% (40 прикл.)

Підклас: ЖИТТЯ – 14% (39 прикл.)

СМЕРТЬ – 0.5% (1 прикл.)

Клас: ОБ'ЄКТИ ТА ПРЕДМЕТИ – 6.8% (19 прикл.)

Підклас: НЕЖИВА ПРИРОДА – 4.7% (13 прикл.)

СЛОВА – 1,5% (4 прикл.)

АРТЕФАКТИ – 1% (2 прикл.)

Клас: АБСТРАКТНІ ПОНЯТТЯ – 6% (17 прикл.)

Підклас: АСПЕКТИ ЖИТТЯ ТА СПРИЙНЯТТЯ – 3.2% (9 прикл.)

ДУХОВНІСТЬ І ВІРУВАННЯ – 1.5% (4 прикл.)

МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ – 1.5% (4 прикл.)

Дана кількісна градація концептуальних референтів охоплює 11 підкласів, які є ключовими в аналізі британських поп-пісень ХХІ століття. Наша наступна мета – розкрити основні концепти, що лежать в основі текстів пісень, для кращого розуміння та інтерпретації.

ПСИХОЕМОЦІЙНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ

Психологічні стани та почуття – 24.3% (68 прикл.)

Позитивні емоції – 21% (59 прикл.)

Негативні емоції – 18.6% (52 прикл.)

ЛЮДИНА В ЦІЛОМУ

Жінка, дівчина – 4.3% (12 прикл.)

Чоловік, хлопець – 2.1% (6 прикл.)

Люди – 1.8% (5 прикл.)

ЧАСТИНИ ТІЛА

Очі – 0.4% (1 прикл.)

Плечі – 0.4% (1 прикл.)

ЖИТТЯ

Зміни у житті – 5% (14 прикл.)

Життя в цілому – 4% (11 прикл.)

Життєві переживання – 3.6% (10 прикл.)

Майбутнє людини – 1.5% (4 прикл.)

СМЕРТЬ

Підклас «Смерть» налічує 1 приклад, що складає 0.4% від загального відсотку, та не має поділу на дрібніші концепти.

НЕЖИВА ПРИРОДА

Небо – 1% (3 прикл.)

Світло – 0.7% (2 прикл.)

Ехо – 0.7% (2 прикл.)

Краплі дощу – 0.4% (1 прикл.)

Берег моря – 0.4% (1 прикл.)

Ніч – 0.4% (1 прикл.)

Море – 0.4% (1 прикл.)

Місяць – 0.4% (1 прикл.)

СЛОВА

Підклас «Слова» налічує 4 приклади, що складає 1.5% від загального відсотку, та не має поділу на дрібніші концепти.

АРТЕФАКТИ

Парфуми – 0.4% (1 прикл.)

Статуя – 0.4% (1 прикл.)

АСПЕКТИ ЖИТТЯ ТА СПРИЙНЯТТЯ

Гра – 1% (3 прикл.)

Недоліки – 0.7% (2 прикл.)

Ритм – 0.7% (2 прикл.)

Краса – 0.4% (1 прикл.)

Час – 0.4% (1 прикл.)

ДУХОВНІСТЬ І ВІРУВАННЯ

Доля – 0.7% (2 прикл.)

Вищі сили – 0.4% (1 прикл.)

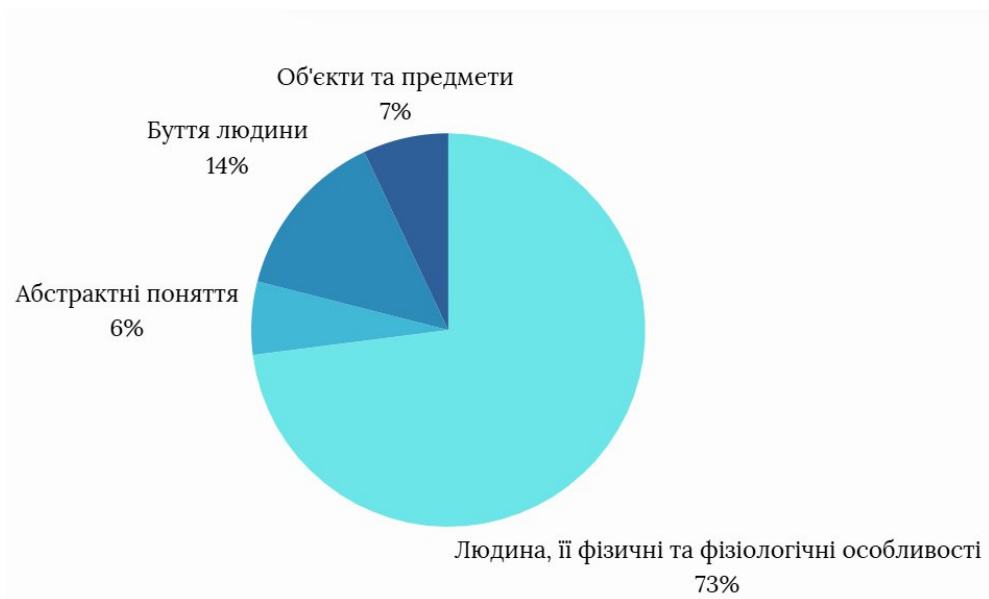
МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ

Підтримка – 0.7% (2 прикл.)

Ворожнеча – 0.7% (2 прикл.)

Дружба – 0.4% (1 прикл.)

Нижче представлено діаграму, яка ілюструє розподіл різних категорій концептів за частотою їхнього використання:

2.3. Кількісна градація референтів образності як показник ціннісних пріоритетів мовців

Метафори та образні порівняння у британських поп-піснях часто зосереджуються на внутрішньому світі та емоціях особистості, відображаючи глибокий психологічний та емоційний стан. Це підтверджується аналізом знайдених нами метафор та образних порівнянь.

Центральним концептом у досліджених піснях є ПСИХОЕМОЦІЙНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ, яка охоплює 64% усіх метафор і порівнянь (179 прикладів). Це свідчить про значну увагу до внутрішніх переживань, емоційних станів та психологічних аспектів особистості, що домінують у творчості британських виконавців.

Психоемоційна сфера особистості, як ключовий елемент метафоричної образності, вказує на те, що британські виконавці часто звертаються до внутрішнього світу людини, розкриваючи його через музичні твори. Такі метафори включають глибокі почуття, складні емоційні стани та психологічні конфлікти, що відображають багатогранність людської природи. У пісні “A sky full of stars” відомого гурту Coldplay наявні такі рядки “*I'm going to give you my heart*”, саме цими словами автор передає любов, яку відчуває (9). Він готовий “віддати серце” людині, яку кохає. Ще одним прикладом є слова з відомої пісні Dido “*While my heart is a shield and I won't let it down*”, де автор порівнює своє серце з щитом(15). Це означає, що її серце виконує функцію захисту, подібно до щита, який захищає від атак. В даному контексті, Dido підкреслює свою емоційну захищеність і небажання відкривати свої почуття або дозволяти собі бути вразливою.

Концептуальний підклас ЛЮДИНА В ЦІЛОМУ складає 8.2% від загальної кількості метафор (23 приклади). Це включає загальні образи людини, її поведінку та існування, що відображає інтерес до універсальних аспектів людської природи. Метафори цього підкласу описують загальні риси людини, її поведінкові моделі та соціальні ролі. Так у пісні гурту Arctic Monkeys є слова, які характеризують людину, а саме жінку “*Oh, but you're an explosion (you're dynamite)*”, щоб описати наскільки енергійною є жінка (2). Наступним прикладом є рядки пісні Million Pieces “*The king's a clown*” (4). Порівнюючи короля з клоуном, автор намагається вказати на несерйозність вищих чинів. Мова не обов'язково йде про короля, а й про президента, прем'єр міністра, або ж усіх дотичних.

Категорія ЖИТТЯ займає 14% (39 прикладів) усіх метафор, підкреслюючи важливість теми життя у створенні метафоричних образів. Життя, як центральна тема, часто стає основою для метафор, які висвітлюють різні аспекти людського існування, від щоденних подій до глибоких філософських роздумів. Метафори, пов'язані з життям, відображають як позитивні, так і негативні аспекти, включаючи життєві

переживання та зміни у житті. Соліст гурту The Verve для того аби описати хороші та не дуже етапи життя, використовує такі слова “*Bittersweet symphony*” (35). Ешкрофт, соліст гурту The Verve, передає ідею того, що життя часто приносить змішані емоції. Він співає про боротьбу зі складнощами і про те, як важливо знаходити красу в житті, незважаючи на всі труднощі.

Протилежний концепт СМЕРТЬ представлений лише 0.5% (1 приклад), що вказує на її рідкісне використання, порівнюючи з іншими концептами. Хоча смерть є доволі обговорюваною темою у житті людей, її рідкісна присутність у метафорах може свідчити про прагнення виконавців уникати тем, пов'язаних з завершенням життя, або ж про те, що ця тема не є центральною у їхній творчості. Однак навіть одиничні приклади метафор, пов'язаних зі смертю, можуть мати значний емоційний вплив на слухачів, викликаючи глибокі роздуми та емоції. Як було зазначено вище, серед ста проаналізованих пісень, є лише один приклад, в якому автор за допомогою метафори вказує на смерть. Метафора з пісні Neptune “*The crows line the rivers and roads*” у контексті пісні є потужним образним вираженням, яке натякає на смерть (24). Воронів традиційно асоціюють зі смертю і невдачею у багатьох культурах. Ці птахи часто з'являються у літературі та фольклорі як передвісники смерті або нещастя.

Використання метафор, пов'язаних з НЕЖИВОЮ ПРИРОДОЮ, становить 4.7% (13 прикладів), це вказує на те, що британські виконавці звертаються до предметів неживої природи, для того, щоб створити той чи інший образ. Метафори цього типу включають порівняння з неживими об'єктами, такими як ніч, світло, море, небо, що допомагає передати певні характеристики або емоції через знайомі природні явища. Використання таких метафор додає текстам певного шарму, оскільки слухачі, почувши згадки про неживі об'єкти, самі роблять висновки та утворюють асоціації, що підсилюють емоційний вплив пісень. Наприклад, рядки пісні “Spanish Sahara” “*Black rocks and the shoreline surf / Still dead summer I cannot bear*”

(17). *“Still dead summer I cannot bear”* описує момент, який мав би бути жвавим і повним активності (літо), але замість цього він сумний та буквально мертвий (*“Still dead”*) (16). Це може символізувати період емоційного чи психологічного застою та відчуття нестерпного дискомфорту.

СЛОВА як концепт займають 1.5% (4 приклади), що свідчить про їх помірну роль у метафоричному контенті. Метафори, пов'язані зі словами, можуть відображати важливість комунікації, мови та вираження думок і почуттів. Вони можуть підкреслювати силу слова, його здатність впливати на емоції та стосунки між людьми. Використання таких метафор вказує на усвідомлення ролі мови як потужного інструменту взаємодії та впливу. Так у пісні відомого гурту *Depeche Mode*, автор використовує дані рядки *“Words can only do harm”* для того, щоб підкреслити важливість мови як потужного інструменту взаємодії та впливу (12). Він демонструє, що мова не лише служить засобом комунікації, але й може мати глибокий вплив на емоційний та психологічний стан людини.

АСПЕКТИ ЖИТТЯ ТА СПРИЙНЯТТЯ складають 3.2% (9 прикладів), а ДУХОВНІСТЬ ТА ВІРУВАННЯ і МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ складають по 1.5% (3 приклади у підкласі “духовність та вірування” та 4 приклади у категорії “міжособистісні відносини”), що демонструє помірний інтерес до цих аспектів. Метафори, пов'язані з аспектами життя та сприйняття, можуть охоплювати різноманітні теми, включаючи філософські роздуми, особистісне зростання та пошук сенсу життя. Духовність і вірування як концепти можуть відображати релігійні або духовні переконання, пошук зв'язку з вищими силами або внутрішнім “я”. Метафори, що стосуються міжособистісних відносин, можуть висвітлювати динаміку стосунків, комунікацію, конфлікти та співпрацю між людьми.

Незначну частку займають метафори, пов'язані з ЧАСТИНАМИ ТІЛА (1%, 2 приклади) та АРТЕФАКТАМИ (1%, 2 приклади), що вказує

на їх обмежене використання у порівнянні з іншими категоріями. Метафори, що стосуються частин тіла, можуть включати порівняння з різними частинами людського тіла для підкреслення певних характеристик або станів. Артефакти, як концепти, можуть відображати матеріальні об'єкти, створені людиною, які мають символічне значення або асоціюються з певними спогадами або подіями.

Отже, аналіз метафор та образних порівнянь у піснях британських виконавців підкреслює центральну роль емоцій та внутрішніх переживань, відображає інтерес до життя та людини в цілому, та виявляє рідше звернення до тем смерті, частин тіла та артефактів. Цей аналіз показує, що британські виконавці використовують метафори для глибшого вираження своїх почуттів, досвіду та світогляду, створюючи багатогранні та емоційно насичені тексти.

Важливим аспектом є також універсальні теми, такі як людина в цілому та життя, що відображають загальні риси та досвід людського існування. Метафори, пов'язані з цими темами, допомагають створити образи, що є зрозумілими та близькими для широкої аудиторії, підкреслюючи універсальність людських переживань та почуттів.

Рідкісне використання теми смерті може вказувати на певну схильність виконавців уникати важких та трагічних тем, зосереджуючись на більш позитивних або нейтральних аспектах життя. Це також може свідчити про певну культурну тенденцію у музичній індустрії, де теми життя та любові є більш популярними та прийнятними.

Метафори, пов'язані з неживою природою, словами, аспектами життя та сприйняття, духовністю і віруваннями, а також міжособистісними відносинами, відображають різноманітність тем та інтересів виконавців.

2.4. Взаємозв'язок між концептуальними референтами та корелятами образності в досліджуваних піснях

Дослідження сучасного молодіжного пісенного дискурсу вимагає детального аналізу не тільки змістовних аспектів текстів, але й образності, що створюється через використання певних концептуальних референтів та корелятивів. У даному розділі розглянемо взаємозв'язок між цими елементами у найбільших проаналізованих групах.

Розглянемо чотири основні групи концептів, які найбільш часто зустрічаються в піснях: Людина, її фізичні та фізіологічні особливості; Буття людини; Об'єкти та предмети; Абстрактні поняття.

2.4.1. Взаємозв'язок між корелятами та референтами класу Людина, її фізичні та фізіологічні особливості.

Царина мети: ПСИХОЕМОЦІЙНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ

Підклас Психоемоційна сфера особистості налічує найбільшу кількість метафор та образних порівнянь. Цей клас займає 64% від загальної кількості усіх метафор. Це вказує на те, що британські автори пісень звертають велику увагу на почуття та стани людини.

Основними референтами виступають такі поняття як *happiness, my tears, you, scars, the world*. Розглянемо деякі приклади детальніше. Пісня Florence + the Machine містить такі рядки “*Happiness hit her like a train on a track*”, де *happiness* виступає референтом, а *hit her* – корелятом (16). У цьому прикладі щастя метафорично порівнюється з потягом, що наїжджає на людину, передаючи відчуття сильного та несподіваного впливу емоцій. Це вказує на те, що щастя може приходити раптово, коли ніхто його не очікує, змінюючи внутрішній світ людини.

Наступним прикладом є рядки з пісні Harry Styles “*Loving you's the antidote*”, де референтом виступає *loving you*, а корелятом – *antidote* (20). У даній метафорі, автор порівнює любов з чимось, що може зцілити. Тобто любов – це так званий засіб, за допомогою якого можна подолати негативні емоції та проблеми.

З вище зазначеного прикладу можна зробити висновок, що любов у британських піснях описана як щось по-справжньому цінне, те, що може змусити загоїтись навіть найглибші рани. Ще одним прикладом, який стане доказом цієї думки, є наступні рядки з пісні *“Call it magic when I’m with you”* гурту Coldplay (10). Присутність коханої людини описується як магія, що підкреслює незвичайність та чарівність часу, який проведений разом. Це метафоричне порівняння вказує на те, як сильно автор цінує ці моменти.

Цими рядками *“All that I am, all that I ever was, is here in your perfect eyes, they’re all I can see”* автор гурту Snow Patrol, описує себе через призму погляду коханої людини (29). Автор підкреслює важливість та вплив того, як кохана людина впливає на самоприйняття автора.

У той же час у британських поп-піснях описується негативний вплив кохання; кохання, яке завжди нагадує про себе; кохання, про яке варто було б забути. Adele у своїй пісні даними рядками *“The scars of your love, remind me of us”* влучно ілюструє як шрами від попередніх відносин залишаються назавжди і лише нагадують про те, що було колись, а також про глибокий вплив минулого на теперішнє (1).

Також у цій ж пісні Adele співає *“You had my heart inside of your hand, and you played it”* (1). Серце знаходиться в руках коханої людини, яка грає з ним, що вказує на вразливість та можливі маніпуляції у відносинах. Це підкреслює складність та неоднозначність емоційного зв'язку.

Нерідко у піснях про кохання описуються почуття того наскільки складно відпустити кохану людину. Klaxons у своїй пісні *“It’s not over yet”* співають *“My tears will show that I can’t let you go”* (23). Сльози виступають як показник глибокої емоційної прихильності та болю. Це вказує на неможливість автора відпустити кохану людину, підкреслюючи силу почуттів автора.

Не менш важливим є також вираження негативних емоцій, пов’язаних з подіями, які трапляються в житті. Наприклад, у пісні *“Static”*

автор передає свій внутрішній стан словами “*The world has gone blue*” (31). Згідно зі словником Oxford, вирази на кшталт “to feel blue” або ж “blue Monday” використовуються для опису поганого самопочуття, депресії та апатії. Таким чином, автор обирає ці слова, щоб передати свої внутрішні переживання та відобразити емоційний стан. [60].

Аналогічно, у пісні з рядками “*All I want is to find an easier way to get out of our little heads*” метафора “little heads” вказує на обмежені або вузькі погляди, думки чи розумові рамки (27). Тут “little heads” може символізувати обмежений погляд на ситуацію чи проблему. Автор може шукати спосіб вийти за межі, прагнучи до більшого розуміння чи розширення горизонтів. Метафора “little heads” ілюструє, як обмежені або недосконалі ідеї можуть заважати подальшому розвитку.

Царина мети: ЛЮДИНА В ЦІЛОМУ

Концепт “Жінка, дівчина” також є широко використаний у британських піснях 21 століття. Основними референтами виступають такі поняття як *sweet and pretty face, you, something beautiful*.

У британських піснях часто підкреслюється саме зовнішній вигляд жінки, як у прикладах “*Dressed up to the eyes, it's a wonderful surprise*” (39) і “*Sweet and pretty face in such an ugly way*” (41). Це вказує на значний вплив зовнішності у формуванні сприйняття та ставлення до людини, а саме жінки, як вже зазначалось вище.

З попереднього прикладу “*Sweet and pretty face in such an ugly way*” та ще одного рядка з цієї ж пісні “*How could this be done by such a smiling sweetheart?*” нам відкривається ще одна характеристика жінки у піснях (33). Контраст між її внутрішнім та зовнішнім світом. Автор пісні робить порівняння зовнішності та тим, якою ж саме він бачить цю конкретну дівчину або ж жінку. В даному випадку контраст переданий словами “*sweet and pretty*”, “*smiling sweetheart*” та “*ugly*”

Не менш важливим є емоційний стан жінки. Так у пісні гурту Arctic Monkeys “*I bet you look good on the dancefloor*”, рядки “*Your shoulders are*

frozen (cold as the night)” вказують на невпевненість жінки, на те, як важко їй щось зробити аби переступити себе (2). Вона наче заморожена і не в силах нічого змінити.

Також описується й вразливість жінок перед світом та жорстоке ставлення до них відображаються в прикладі “*The world just chewed her up and spat her out*” (40). Це свідчить про складнощі та негаразди, з якими зіштовхуються жінки у сучасному суспільстві.

Можна зазначити й те, що у багатьох піснях також наявний вплив жінок на чоловічу частину людства. Так у пісні гурту One Direction “*What makes you beautiful*”, у рядку “*You light up my world like nobody else*” можемо побачити величезний вплив жінки на життя автора(чоловіка) (26). Автор оспівує те, що жінка привносить у його життя сенс.

Розглянемо концепти “чоловіка, хлопця” у британських піснях. Найбільш вживаними референтами є такі слова як *light, he, you*. На основі проаналізованих метафор у британських піснях можна зробити такі важливі висновки щодо образу чоловіка та хлопця в молодіжному пісенному дискурсі.

Перш за все, це значущість чоловічих образів. Чоловічі персонажі зображуються як впливові та важливі фігури, які відіграють значну роль у житті інших людей. Так у пісні Depeche Mode “*Personal Jesus*”, людина, а саме чоловік описується словами “*Your own personal Jesus*” (14). Бути Ісусом для когось – означає бути надією, порятунком для іншої людини. Отже, чоловік описаний як той, хто готовий прийти та врятувати іншу людину, будучи її/його власним спасінням від усього поганого та злого. Наступним прикладом значущості чоловічого образу є рядок “*Leader of the whole pack*”, де в образі чоловіка описується авторитет та лідерство (7).

В образах чоловіків часто підкреслюється їх надійність та захист з їхньої сторони. Так, приклад “*He promises me I’m safe as houses*” вказує на те, що чоловіки в пісенному дискурсі сприймаються як ті, на кого можна покластися, та ті хто забезпечує захист та безпеку (13). Ще одним

прикладом, що підтверджує вищезазначену думку, є рядок пісні “Angels” *“Light reflects from your shadow”* (43). Даний рядок підкреслює відчуття безпеки, що забезпечується чоловіком.

У пісенному дискурсі чоловіків часто зображують як позитивних персонажів, що відіграють роль захисників та лідерів. Вони символізують надійність, силу та важливість.

Концепт “Люди” виражається різними корелятами та референтами, наприклад у пісні “Medicine” гурту Bring Me The Horizon у рядку *“Some people are a lot like clouds, you know, 'Cause life's so much brighter when they go”* (8). Референтом виступають люди “people”, а корелятом є слова “clouds”. Тобто люди порівнюються з чимось темним, похмурим та коли вони йдуть з нашого життя – це лише покращує його, *“life is so much brighter when they go”*. Це також може сприйматись як критика або ж розчарування в людях, які не відповідають очікуванням або негативно впливають на інших.

У іншому ж прикладі *“A king is a clown”* символізується або ж критика влади, або ж критика людей на керівних посадах (4). Саме так автор описав своє бачення людини, яка не знає, що робити займаючи високу посаду.

Царина мети: ЧАСТИНИ ТІЛА

Цей підклас займає лише 0,7% від загальної кількості усіх метафор. Він представляє метафори, в яких використовуються частини тіла для вираження різноманітних емоцій та станів. Першим прикладом є рядки з пісні Arctic Monkeys *“And your shoulders are frozen (cold as the night)”*, де “shoulders” використовуються для опису емоційного стану людини (2). “Заморожені плечі” порівнюються з холодною ніччю, що підкреслює відчуженість та емоційну холодність.

Іншим прикладом є рядки з пісні Viva la Vida *“Feel the fear in my enemy's eyes”*, де очі ворога слугують метафорою для вираження страху

(11). Використання частин тіла в метафорах дозволяє передати тонкі емоційні особливості та створити більш живий і яскравий образ.

2.4.2. Взаємозв'язок між корелятами та референтами класу Буття людини.

Клас Буття людини поділяється на такі підкласи як: ЖИТТЯ (39 прикладів) та СМЕРТЬ (1 приклад). Нижче ми проаналізуємо взаємозв'язок між корелятами та референтами підкласу ЖИТТЯ.

Царина мети: ЖИТТЯ

Підклас життя складає 14% від загальної кількості. Основними концептами підкласу ЖИТТЯ є Зміни у житті, Життя в цілому, Життєві переживання, Майбутнє людини.

Людське життя часто описується авторами такими словами, як “дорога” (road) та “світ” (world). Наприклад, у рядках “*Today is a new day, and there's a clear way, and the road is long*” автор порівнює життя з дорогою, підкреслюючи його довжину та невизначеність (29). Часто автори використовують такі метафори для опису початку нового етапу в житті, тобто чогось нового та ще зовсім не відомого. Відповідно, можна навести такі приклади, як “*It's my sweet beginning*” (45) або “*The sticks and the stones that you used to throw have built me an empire*” (7) де відзначається, як негативні переживання стають фундаментом для чогось значущого та величного.

Цікавим прикладом є рядок з пісні гурту Florence + the Machine “*Can you hear the horses? 'Cause here they come*” (15). Після детального аналізу пісні, я дійшла висновку, що образ “horses” символізує зміни в житті людини. Стукіт копит коней, який чути здалеку, підкреслює наближення значущих змін. Автор використовує цей образ, щоб створити враження величезних і неминучих змін, що наближаються і відчуються навіть на відстані.

Не менш важливим є й показ того як матеріальні цінності впливають на життя людини. У пісні *Bitter Sweet Symphony* звучить така фраза “*You're a slave to money then you die*” (41). Вона має глибокий філософський зміст, який підкреслює вплив матеріальних цінностей на життя людини. Слово “slave” має негативний підтекст, яке асоціюється з обмеженням свободи і самовираження. Це підкреслює, що прагнення до грошей може призвести до втрати особистої свободи і щастя.

2.4.3. Взаємозв'язок між корелятами та референтами класу Об'єкти та Предмети.

Царина мети: НЕЖИВА ПРИРОДА

У виокремлених тринадцяти прикладах царини мети: НЕЖИВА ПРИРОДА, основними референтами є *morning rain, sunshine, stars, sea, echoes, moon*.

Здебільшого образи природи використані метафорично для того, щоб передати внутрішній стан людини, або ж відчуття, які людина проживає у той чи інший момент. У пісні *Chasing the Sun* є такі рядки “*Look to the skies, gives me life*” (42), у яких небо асоціюється з джерелом життєвої сили. Це підкреслює важливість природного середовища для емоційного та фізичного стану людини.

У рядках “*Sunshine in an empty place*” (5) використовується стилістичний прийом зіставлення (*juxtaposition*). “Sunshine” асоціюється з теплом, світлом і позитивом, тоді як “empty place” навпаки викликає асоціації з порожнечою та самотністю. Поєднання цих двох протилежних понять підкреслює їхні контрасти, створюючи яскравий і емоційний образ. Це зіставлення може символізувати надію або позитивні почуття, які виникають навіть у найважчі моменти життя.

Не рідко природа описана як щось магічне, те що важко пояснити. “*When that moon is big and bright, It's a supernatural delight*” (44). Часто говорять, що повний місяць – коли він великий і яскравий – викликає у

людей надприродний стан. У даній пісні автор хоче наголосити, що місяць впливає на всіх позитивно, він робить людей розкутими та змушує їх бути самими собою.

“*Light touched my hands in a dream of golden skans*” (22), перш за все варто розглянути слово *skans* для більшого розуміння, що хотів донести нам автор пісні. Фраза “golden skans” є таємничим терміном, який, скоріш за все, символізує утопічне бачення або ідеальний стан буття. Тобто дотик світла змінює сприйняття людини. Ці рядки можна інтерпретувати як заклик до того, щоб жити тут і зараз, а не відкладати все на потім, з надією на щось краще.

Царина мети: АРТЕФАКТИ, СЛОВА

Підклас АРТЕФАКТИ налічує всього 2 приклади, що складає 0,7 % від загальної кількості. Підклас СЛОВА також займає чи не найменший відсоток серед усіх виділених метафор, лише 1,43% від загальної кількості.

Основним референтом підкласу СЛОВА є *words*. Щодо підкласу АРТЕФАКТИ, основними референтами є слова *perfumes*, *statues*.

В основному в британських піснях вплив слів описаний як вбивчий інструмент, як те що готове ранити, звичайно ж не фізично, а морально. У рядках “*Words like violence break the silence*” та “*Words can only do harm*” наголошуються негативні наслідки які виникають після неправильного використання слів, підкреслюючи їхню здатність завдавати шкоди (11). Також дані рядки підкреслюють силу слів і їхню здатність впливати на емоційний стан людей, формуючи уявлення про силу комунікації та її вплив на оточуючих. Ще одним прикладом, який підкреслює разючість слів є наступні рядки “*Words are a sawed off shotgun*” (28). Слова порівнюються з рушницею, що символізує їхню руйнівну силу та здатність завдавати миттєвої шкоди. Це підкреслює небезпеку необережного використання слів і важливість розсудливості у комунікації.

У підкласі АРТЕФАКТИ, є лише два приклади. “*No sweet perfume ever tortured me more than this*” (30), де референтом виступає *perfume*, а корелятом *tortured*. Ця фраза підкреслює парадоксальний вплив чогось приємного (солодкі парфуми) на особу, викликаючи біль та страждання. Це може символізувати, як навіть приємні речі можуть завдавати емоційних мук, що формує розуміння складності людських почуттів.

Інший приклад “*Statues will not cry*” (18), де референтом є *statues*, а корелятом *will not cry*, використовується образ статуї для підкреслення емоційної незворушності або ж безпристрасності. Це символізує відсутність емоцій або неможливість виразити їх, що сприяє розумінню концептів емоційної холодності або стриманості.

2.4.4. Взаємозв'язок між корелятами та референтами класу Абстрактні поняття.

Царина мети: АСПЕКТИ ЖИТТЯ ТА СПРИЙНЯТТЯ

Основними концептами в даній царині є такі поняття як *game*, *disadvantages*, *rhythm*, *beauty*, *time*. Даний підклас представлений дев'ятьма прикладами, що займає 3% від загальної кількості.

Sting у своїй пісні “*Shape of my heart*” чудово описує концепт *gri* (*game*). “*The sacred geometry of chance*”, “*The numbers lead a dance*”, “*The spades are the sword of a soldier*” (35) ці фрази використані автором пісенного тексту для того, щоб описати неординарність та красу гри в карти.

Сам Sting пояснив, що через пісню “*Shape of My Heart*” він хотів розповісти історію «гравця в карти, азартного гравця, який грає не для того, щоб виграти, а щоб спробувати щось з'ясувати; з'ясувати якусь містичну логіку в удачі або ж у випадковості; якийсь науковий, майже релігійний закон».

Наступним концептом, який ми розглянемо є концепт *ритму* (*rhythm*). У пісні гурту Bastille “*Rhythm of the Night*” ритм описують не як

абстрактне поняття, а як особу, наділену людськими якостями. “Rhythm is a dancer / It's a soul's companion” (5) Наступний рядок “You can feel it in the air” підкреслює, що ритм – це не просто "такт" чи "узгодженість", а щось настільки потужне й всепроникне, що ми можемо буквально відчувати його присутність у повітрі.

Царина мети: МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ

Царина МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ представлена такими концептами як *hostility, friendship, support*.

Концепт дружба представлений у пісні відомого гурту Bastille “Bad Blood” рядками “*These are the days that bind you / Together, forever*” (3). Дані рядки зображають дружбу, підкреслюючи міцні зв’язки, які формуються завдяки спільному досвіду. Використання слова “bind” наголошує на довготривалість дружби, яка є створеною у не найпростіші моменти.

У той же час дана пісня містить концепт ворожнечі, виражений рядками “*As the friendship goes, resentment grows / We will walk our different ways*”. Ці рядки передають процес поступового руйнування дружби, коли взаємні образи та роздратування між друзями починають зростати. Автор показує, що дружба поступово втрачає свою силу, відносини між друзями стають все більш напруженими, і зрештою кожен із них обирає свій власний шлях, що веде до розлуки. Це відображає природний процес, коли люди можуть віддалятися один від одного через накопичені образи або нерозуміння.

Царина мети: ДУХОВНІСТЬ І ВІРУВАННЯ

Царина ДУХОВНІСТЬ І ВІРУВАННЯ охоплює невеликий сегмент серед усіх виділених метафор, представлений лише трьома прикладами. Основними концептами, що виражені в цій царині, є *higher forces and destiny*.

Так у рядках відомого гурту Oasis “*Don't be scared (don't be scared) Your destiny may keep you warm*” (25) автор метафорично наділяє долю

(destiny) людськими характеристиками. Доля є абстрактним концептом, який зазвичай не асоціюється з фізичними діями, такими як підтримання тепла. Таким чином, ця метафора підкреслює ідею, що довіра до своєї долі, може принести заспокоєння і підтримку в складні часи. Доля, наче людина, яка готова прийти на допомогу навіть у найскладніші часи.

У рядках *"A big man with a plan / Has got a storm coming, monster coming"* (19) корелятом є *"has got a storm coming, monster coming,"* що вказує на референт *"A big man."* Цей рядок підсилює відчуття неминучої катастрофи або значних змін. "A big man with a plan" може символізувати владу або авторитет, що стоїть перед загрозою. З іншого боку, "A big man" може також інтерпретуватися як символ Бога або міфологічних богів, які керують долею людства та впливають на перебіг подій.

Картина світу, що вимальовується в межах концептосфери "ДУХОВНІСТЬ І ВІРУВАННЯ," багатогранна. Вона базується на поєднанні фаталістичних уявлень із гуманістичним сприйняттям долі як підтримки. Вищі сили викликають як довіру, так і страх, створюючи складну емоційну палітру. Ці концепти оцінюються через багатозначність метафор, які одночасно виражають силу, неминучість і потенційний захист.

Висновки до розділу 2

Аналіз концептосфери британських поп-пісень 21-го століття демонструє багатогранність використання метафор і образних порівнянь, які не лише відображають ціннісні орієнтації авторів і виконавців, а й слугують важливим засобом передачі когнітивних пріоритетів мовців. Важливим показником ціннісних орієнтацій є тропи, в яких референти та кореляти несуть інформацію про домінуючі концепти. Концепти царини мети відображають ключові поняття, що потребують особливих способів вираження, тоді як концепти царини джерела виступають фільтрами, посередниками для їх оформлення.

1. Царина мети: Психоемоційна сфера особистості.

Ця сфера охоплює найбільшу кількість метафор (64%) і вказує на значущість емоцій у пісенному дискурсі. Основними референтами є *happiness, tears, you, scars, the world*, які взаємодіють із корелятами (*hit her, antidote, remind me of us*), створюючи яскраві образи емоційних станів. Психоемоційна сфера передає складність емоційного досвіду, поєднуючи позитивні (кохання, щастя) та негативні (болісні спогади, втрати) аспекти.

2. Царина мети: Людина в цілому.

Ця категорія включає концепти, що описують як зовнішній вигляд, так і внутрішні стани. Жінка постає як чарівна, але водночас вразлива фігура (*sweet and pretty face, the world chewed her up*), а чоловік символізує захист і надійність (*personal Jesus, safe as houses*). Гендерні образи у піснях показують як традиційні, так і сучасні соціальні ролі. У британських піснях людина сприймається як багатовимірний образ, що одночасно є джерелом натхнення, підтримки та складних емоційних переживань.

3. Царина мети: Об'єкти та предмети.

Природні явища (*morning rain, sunshine, sea*) часто використовуються для метафоричного опису внутрішніх станів. Наприклад, "Sunshine in an empty place" поєднує позитив і негатив, підкреслюючи складність людських емоцій. Природа виступає джерелом енергії, надії та натхнення, але іноді символізує і внутрішню боротьбу. Природа виступає важливим емоційним фоном, який допомагає краще розкрити і зрозуміти людські переживання.

4. Царина мети: Духовність і вірування.

Метафори в цій царині передають уявлення про вищі сили (*higher forces*) та долю (*destiny*). Вони часто персоніфікуються. Вищі сили зображуються одночасно як захисники й загрози, створюючи такий світогляд, в якому довіра до долі співіснує зі страхом перед її непередбачуваністю.

Як показав здійснений аналіз, концептосфера британських поп-пісень відображає широку палітру людських переживань, соціальних цінностей і культурних кодів. Тісний зв'язок між референтами та корелятами демонструє важливість метафор як засобу когнітивного відображення світу. Взаємодія концептів царини мети та джерела забезпечує багатовимірне сприйняття емоцій, подій і явищ, дозволяючи глибше зрозуміти ціннісні пріоритети британської культури.

РОЗДІЛ 3

3.1. Теоретичне підґрунтя використання пісенного дискурсу у формуванні лінгвосоціокультурної компетентності та методика розробки вправ

Пісенний дискурс займає важливе місце у процесі формування лінгвосоціокультурної компетентності, оскільки пісні є потужним засобом для ознайомлення з культурними цінностями, звичаями, мовними особливостями та соціальними нормами носіїв мови. Вивчення іноземної мови через пісенний матеріал допомагає учням не лише покращити мовні навички, а й глибше розуміти культурні аспекти тієї чи іншої країни. Лінгвокраїнознавчу компетенцію визначають як цілісну систему уявлень про національно-культурні особливості певної країни, володіння особливостями мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови у процесі життєдіяльності, комунікації. Лінгвокраїнознавча компетенція, як один із компонентів лінгвосоціокультурної компетентності, передбачає знання про культуру, звичаї, національні особливості мови, що є необхідними для успішного спілкування з носіями іншої культури.

Пісні як автентичний мовний матеріал сприяють розумінню різних аспектів культури, адже вони часто відображають особливості національного менталітету, ідеали, настрої та соціальні реалії. У текстах пісень учні можуть знайти приклади лексики, яка вживається у повсякденному житті, і таким чином вони здобувають знання, які неможливо отримати з підручників чи інших навчальних матеріалів. Завдяки пісням учні розвивають не лише навички аудіювання та вимови, а й культурну обізнаність, що є основою для міжкультурного спілкування.

Для ефективного використання пісень у навчальному процесі необхідно правильно підбирати вправи, що сприятимуть розвитку

лінгвосоціокультурної компетентності. Розглянемо деякі приклади таких вправ:

- Аналіз тексту пісень

Вправи на аналіз тексту дозволяють учням вивчати специфічну лексику, нові слова та фрази, характерні для носіїв мови. Наприклад, після прослуховування пісні вчитель може запропонувати учням визначити та пояснити значення культурно специфічних виразів, а також обговорити, що вони розкривають про культурні цінності чи соціальні явища, описані у тексті.

- Інтерпретаційні завдання

Такі вправи передбачають дискусію про приховані смисли, емоції та культурні реалії, закладені у тексті пісні. Учні можуть обговорювати, як культура, історія та цінності суспільства відображені в текстах пісень, що допомагає їм глибше зрозуміти світогляд іншої культури. Наприклад, після прослуховування пісні, присвяченій історичній події, учні можуть дослідити, як вона сприймається у сучасному контексті та дізнатись про історичне минуле даної країни. Тим самим, пов'язати минуле з теперішнім для більшого розуміння чому країна зараз живе саме так.

- Креативні завдання на основі пісень

Цей пункт є доволі різноманітним, адже на основі автентичних пісень можна розробити велику кількість вправ, спрямованих на розвиток мовних і культурних компетентностей учнів. По-перше, це можуть бути презентації та проекти, створені на основі аналізу тексту пісні. Одна автентична пісня може стати основою для різноманітних дослідницьких проектів, у яких учні аналізують культурні, історичні та соціальні аспекти, відображені в пісні, або досліджують значення певних мовних конструкцій, сленгу чи стилістичних засобів.

Також варто згадати дебати. Після прослуховування пісні учні можуть розділитися на дві команди, кожна з яких буде відстоювати власну точку зору щодо певного питання або проблематики, що порушена у тексті

пісні. Дебати дозволяють учням висловлювати думки, аргументувати свої погляди та водночас поглиблювати розуміння культурних цінностей, відображених у пісенному матеріалі.

Для поглиблення культурного розуміння та розширення словникового запасу можна використовувати творчі вправи, такі як написання власних текстів пісень за мотивами відомих композицій, створення пародій або обговорення альтернативних кінцівок сюжетів. Ці завдання дають можливість учням виражати власні думки та емоції, створювати нові образи й сюжети, базуючись на культурному контексті, що відкриває перед ними можливості для креативного міжкультурного самовираження.

Комплекс вправ буде побудований на основі британських пісень, опираючись на загальноприйняті в методиці викладання іноземних мов етапи роботи з аудіотекстами:

- передтекстовий (pre-listening);
- текстовий (while-listening);
- післятекстовий (post-listening).

Передтекстовий етап (Pre-listening): Цей етап готує учнів до сприйняття тексту. Він містить завдання, що налаштовують на тему, активізують знання, наявні в учнів, та забезпечують розуміння учнями контексту. Основна мета – знизити можливі труднощі при сприйнятті тексту та дати загальне уявлення про те, що буде почуто. Це може бути обговорення теми, передбачення змісту тексту або вивчення ключової лексики.

Текстовий етап (While-listening): Під час цього етапу учні виконують завдання безпосередньо під час слухання тексту. Мета – зосередити увагу на змісті та деталях аудіоматеріалу, що допомагає покращити навички розуміння на слух. Завдання можуть включати вибір правильної відповіді, знаходження певної інформації або складання послідовності подій.

Післятекстовий етап (Post-listening): Цей етап завершує роботу з текстом, допомагаючи учням закріпити нову інформацію, перевірити розуміння, а також обговорити та проаналізувати почуте. Він може включати обговорення тексту, відповіді на більш глибокі запитання, написання резюме або вираження власної думки щодо теми.

3.2. Комплекс вправ на розвиток лінгвосоціокультурної компетентності учнів

Розроблені вправи демонструють систематичний підхід до роботи з піснею, який охоплює всі основні етапи навчального процесу. На етапі *pre-listening* учні отримують можливість підготуватися до прослуховування пісні шляхом занурення в її контекст, обговорення теми та ключових понять. Етап *while-listening* спрямований на активізацію навичок сприйняття на слух, допомагаючи учням зосередитись на деталях тексту, його лексичному і змістовому наповненні. Завершальний етап *post-listening* акцентує увагу на поглибленому аналізі пісні, інтерпретації її сенсу та встановленні зв'язку між змістом твору і культурно-соціальним контекстом. Цей підхід спрямований не лише на розвиток мовних навичок, а й на формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів, розвиваючи їх здатність розуміти культурні аспекти мови та роль мистецтва у суспільних змінах.

Вправи 1-4 створені на основі пісні гурту The Clash “London Calling” (37).

Pre-Listening Stage

Вправа 1.

Мета: опрацювати лексику, яка використовується в аудіотексті з метою усунення лексичних труднощів та підвищення ефективності аудіювання

Тип: рецептивна, некомунікативна

Інструкції: You are about to listen to the song that is called “London Calling” by the British band The Clash. There may be some new words and phrases for you. You have these words and their definitions on your handouts, but they are not ordered correctly. Your task is to match the words with their definitions.

1. “Beatlemania”	a. a short stick that police officers carry to use as a weapon
2. truncheon	b. the huge excitement and craziness among fans for The Beatles in the 1960s, with people screaming and crowding around them everywhere they went
3. meltdown	c. a long period in history when the Earth was much colder, and large parts were covered with ice and glaciers
4. the “Ice Age”	d. a mistake or problem with nuclear power, which is energy made from very powerful atoms, and it can be dangerous
5. nuclear error	e. a situation in which an industry, economy, etc. is badly affected by a lot of problems within a short period of time

Вправа 2.

Мета: опрацювати лексику, яка використовується в аудіотексті з метою усунення лексичних труднощів та покращення розуміння пісенного тексту

Тип: рецептивно-продуктивна, комунікативна

Інструкції: The song is full of references. Take a few minutes to read through the list of references. Discuss any words or phrases you don't understand with a partner or ask the teacher for help.

<i>London calling</i>	A distress signal, calling for urgent attention
<i>Faraway towns</i>	Reaching people beyond London, signaling a broader issue
<i>War is declared</i>	Facing crises and struggles, almost like a call to action
<i>The underworld</i>	Refers to marginalized or ignored people in society
<i>Come outta the cupboard</i>	Encouraging people to face reality and not hide
<i>Phony Beatlemania</i>	Criticizing superficial pop culture trends.
<i>The ring of that truncheon thing</i>	Reference to police violence
<i>The ice age is coming</i>	A warning about environmental or societal decline
<i>Meltdown expected</i>	Predicting collapse, either social or environmental
<i>The wheat is growin' thin</i>	Suggests food shortages or scarcity
<i>A nuclear error</i>	Fears of nuclear disaster or mistakes with nuclear power
<i>Zombies of death</i>	People living in a routine, almost lifelessly

While-listening stage

Вправа 3.

Мета: розвинути навички слухання та комунікативні здібності учнів, допомагаючи їм зрозуміти культурні та історичні реалії в тексті пісні.

Тип: рецептивно-продуктивна, комунікативна

Інструкції: You'll receive a Lyrics Handout (London Calling The Clash) for the song. Keep both Handouts in front of you. As you listen to the song, look at your Lyrics Handout. Highlight each reference on the Lyrics Handout when you hear it in the song. Check with a partner to see if you found the same references. We'll go over each reference together as a class to understand its meaning.

Post-listening stage

Вправа 4

Мета: розвинути в учнів навички критичного мислення

Тип: продуктивна, комунікативна

Інструкції: In this activity, you will work in pairs to explore the challenges London faced in the 1970s, as described in the song "London Calling," and compare them with issues the city faces today. Begin by brainstorming some modern challenges for London, such as climate change, social inequality, or pollution, and think about how these relate to the themes in the song. As you brainstorm, discuss how these issues might be similar or different from the 1970s.

Once you've discussed and noted your ideas, be ready to present your findings to the class. In your presentation, share the main similarities and differences you found between the song's themes and modern-day London. This comparison will help us better understand how certain challenges have evolved and how some concerns remain relevant today.

Вправи 5-8 створені на основі пісні гурту Gerry and The Pacemakers "You'll never walk alone" (19).

Pre-Listening Stage

Вправа 5

Мета: ввести студентів у тему для прослуховування з використанням ключових слів

Тип: продуктивна, комунікативна

Інструкції: Look at these words on the board: **storm, hope, dreams, alone, heart, walk, sky.** In pairs discuss what you think these words might tell us about the theme of the song we're going to listen to. Think about how they might connect to emotions or experiences. Once you've discussed your ideas, we'll share them together as a class.

While-listening Stage

Вправа 6

Мета: покращення вмінь сприймати мову на слух, зосереджуючись на знайомих і незнайомих словах та фразях.

Тип: рецептивна, некомунікативна з розпізнаванням знайомої та незнайомої лексики

Інструкції: While listening to the popular British song "*You'll Never Walk Alone*," (*You'll never walk alone*) you will fill in the first two columns of your table.

First, you'll listen to the song without any pauses. This initial listening is to help you understand the general message of the song and get a sense of its emotional tone. During this time, you don't need to write anything yet—just focus on the meaning and overall feeling.

For the second listening, I will pause the song after every verse. This will give you time to write in your table. In the first column, "**Phrases I know,**" write down the words and phrases from the song that you already understand. In the second column, "**Phrases I've already met but don't know the meaning,**" write the words and phrases you recognize but are unsure about.

Take your time during each pause to write carefully. If you miss something, don't worry—you can ask questions or share with your classmates after we've finished listening.

Discussing Familiar Phrases ("Phrases I know"):

Look at the first column in your table, “Phrases I know.” I will ask a few of you to share the phrases you wrote there. When you hear a phrase you also wrote, check it off in your table. Listen carefully as I’ll clarify or explain any phrases if needed.

Working with Unfamiliar Phrases (“Phrases I’ve already met but don’t know the meaning”):

Now, let’s look at the second column, “Phrases I’ve already met but don’t know the meaning.” One by one, you’ll read the phrases you listed. If you know the meaning of someone else’s phrase, raise your hand and explain it to the class. If no one knows it, I’ll provide the explanation. Pay attention and write down the meanings in your notes.

Phrases I know	Phrases I’ve already met but don’t know the meaning	A few sentences to summarize the song’s main idea

Post-Listening Stage

Вправа 7

Мета: розуміння та аналіз змісту на основі почутого

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Now that you have filled in the first two columns, focus on the last column, “**A few sentences to summarize the song’s main idea.**” Reflect on the message and emotions conveyed in the song. Write a short summary of what you believe the song is about in 2-3 sentences. Consider these guiding questions to help you:

- What is the overall message or theme of the song?
- How does the song make you feel?
- What advice or inspiration does the song provide?

You can refer to the words and phrases you wrote in the first two columns to support your ideas. Once everyone has written their summary, we will discuss them together as a class to see if we share similar interpretations or have different perspectives.

Phrases I know	Phrases I've already met but don't know the meaning	A few sentences to summarize the song's main idea

Вправа 8

Мета: тренування здатності аудіювання автентичного тексту та аналізу почутого

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Watch the [video](#) (46) where the Liverpool football team and their fans sing “*You’ll Never Walk Alone*” before a match. Pay close attention to the emotions and atmosphere in the crowd. After watching, work with your partner to discuss the following questions. Be prepared to share your ideas with the class afterward.

1. **Symbol of Unity:** Why do you think “*You’ll Never Walk Alone*” has become such a powerful and enduring symbol for the Liverpool team and its fans?
2. **Connection to Sportsmanship:** How does the message of the song reflect the values of teamwork, resilience, and unity in football?
3. **Other Anthems:** Can you think of other songs that have become anthems for sports teams or communities? Share examples and discuss why you think these songs resonate so strongly with people.
4. **Belonging and Identity:** In what ways do songs like this help fans feel a deeper sense of belonging and identity with their team or community?

5. **Personal Reflection:** How would you feel singing this song in a stadium?
What emotions do you think it would evoke?

Вправи 9-12 побудовані на основі пісень гурту Queen “We are the champions” (27).

Pre-Listening stage

Вправа 9

Мета: активувати попередні знання учнів про теми мотивації та наполегливості, підготувати їх до сприйняття змісту пісень через особисті асоціації та створення тематичного контексту.

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Think about moments when you felt truly motivated or inspired, either by music, an event, or someone’s words. Share your experience with your partner and write down three words or phrases that describe how it made you feel (strength, hope, determination). As a class, compile a list of these words on the board to create a “motivation word cloud” that may relate to the song you’ll listen to.

While-listening stage

Вправа 10

Мета: розвивати навички аудіювання

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Listen carefully to the song "We Are the Champions" by Queen. Your task is to focus on the lyrics and fill in each blank space with the correct word as you hear it in the song. Use the provided worksheet with the lyrics and try to catch each missing word as it appears. Once you've completed the gaps, we'll go through the answers together, discussing the meanings of any new vocabulary or expressions.

I've my dues
 Time time
 I've done my sentence
 committed no crime
 And bad
 I've made a
 I've had my share of sand kicked in my face
 But I've come

We are the champions, my,
And we'll on 'til the end
We are the champions
We are the champions
No time for
'Cause we are the champions of the

I've taken my bows
 And my curtain calls
 You've me fame and fortune and that goes with it
 I thank you

But it's been no bed of,
 No pleasure
 I consider it a before the whole human race
 And I ain't gonna

We are the champions, my,
And we'll on 'til the end
We are the champions
We are the champions
No time for
'Cause we are the champions of the

We are the champions, my friends,
And we'll on 'til the end.
We are the champions.
We are the champions.
No time for
'Cause we are the champions

Post-listening stage

Вправа 11

Мета: розвиток навичок критичного мислення, порівняльного аналізу та здатності співвідносити культурні аспекти

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: After listening to the song "We Are the Champions" by Queen, please use the following instructions to guide your discussion:

Reflect on the song's lyrics and themes, and discuss the questions provided with your group. Take turns sharing your answers, and listen to each other's perspectives. Think about both the literal and deeper meanings in the song, as well as the cultural and personal connections you might feel with its message.

1. What do you think the phrase "I've paid my dues" means in the context of the song?
2. How does the singer describe the journey to becoming a champion? What challenges are mentioned or implied?
3. Why do you think this song is often played at sporting events and celebrations? How does it make you feel?
4. In your opinion, what qualities does someone need to be a "champion" in life?
5. How are themes like perseverance, victory, and overcoming obstacles viewed in your culture? Are these qualities celebrated in a similar way?
6. Can you think of a personal experience when you felt like a champion? How does this song relate to that experience?
7. Do you think this song has a universal message, or does it resonate more with certain cultures or situations? Why?

Вправа 12

Мета: розвиток навичок письма

Тип: некомунікативна, продуктивна

Інструкції: Now please write a inspirational letter:

Imagine you are the coach of a team, and your goal is to inspire them before an important match. Your words should fill them with confidence and determination. In your letter, use words like "champions," "fight", "strength", "victory".

Вправи 13-15 побудовані на основі пісні гурту Beatles "Let it be" (36).

Pre-Listening stage

Вправа 13

Мета: розвинути комунікативні навички, ознайомлення студентів з однією з найпопулярніших гуртів Британії

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Take a look at the pictures and think about whether you recognize the band. Do you know what they are called? Have you ever heard of The Beatles? If so, what do you know about them? Your task is to search for information online about this band. Focus on finding out who they were, where they are from, and why they are considered one of the most important groups in British history. Be ready to share your findings and discuss why you think they had such a significant impact on music and culture.

While-listening stage

Вправа 14

Мета: визначення граматичних конструкцій в автентичному тексті пісні

Тип: некомунікативна, рецептивна

Інструкції: With the lyrics provided in front of you, listen to the song carefully. Your task is to identify examples of the following grammatical structures within the text:

1. Present Simple

2. **Present Continuous**
3. **Future Simple**
4. **Conditional Sentences**

Underline or highlight each example in the lyrics. Be prepared to share your findings and ideas with the class.

Post-listening stage

Вправа 15

Мета: створення власного проекту на основі почутого та прочитаного

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: After listening to the song and reading the [article](#) [58] about the social background of the time when the song was first released, collaborate in groups to create a project that demonstrates how the message of "Let It Be" reflects or relates to significant historical events in British history. Use the following steps to guide your work:

1. **Discuss and Brainstorm:** In your group, discuss the key themes of the song and the historical context provided in the article. Identify specific events or social issues in British history that connect with the song's message.
2. **Plan Your Project:** Decide how you will present your ideas. Your project could take the form of a poster, slideshow, short video.
3. **Develop Your Content:** Clearly explain the connection between the song's message and the historical events you've chosen. Include examples, quotes from the lyrics, and any relevant historical details to support your ideas.
4. **Present Your Project:** Be ready to present your project to the class, explaining how the song's message applies to the historical events and its relevance today.

Вправи 16-20 побудовані на основі пісні співака Sting "Englishman in New York" (34).

Pre-listening stage

Вправа 16

Мета: розвивати навички сприйняття невербальних сигналів, аналітичне мислення та навички комунікації

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Watch a [segment of a music video](#) without any sound. Pay close attention to the visual elements such as the setting, characters, actions, and colors. Based on these cues, try to guess the theme, emotions, and social context being portrayed. Afterward, work with a partner to discuss your predictions and share your interpretations.

While-listening stage

Вправа 17

Мета: активувати сприйняття тексту на слух

Тип: некомунікативна, рецептивна

Інструкції: Listen carefully to the song “Englishman in New York” and focus on identifying words and phrases that describe characteristics, habits, or traits associated with an English person. Write down as many relevant details as you can. Pay attention to descriptions that might reflect cultural values, behaviors, or attitudes. After listening, compare your notes with a partner to discuss and expand your observations.

Вправа 18

Мета: покращити навички слухання, розвинути уважність до зайвих слів, що можуть порушувати структуру або зміст речення

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Listen carefully to the song lyrics provided below. Each line contains an extra word that does not belong. Identify and cross out the word in each line that disrupts the structure or meaning of the sentence. After completing the exercise, review your answers with a partner or as a class to ensure accuracy.

Modesty, propriety can lead us to notoriety

You could end out up as the only one

Gentleness, sobriety are rare in this our society
 At night a candle's brighter than the morning sun
 It takes more than war combat gear to make a man
 It takes more than a legal license for a gun
 Confront your the enemies, avoid them when you can
 A gentleman will walk out but never run

Post-listening stage

Вправа 19

Мета: розвинути навички говоріння та покращити вміння працювати у групах

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Work in groups to brainstorm the potential challenges a person might face when moving to a new city or country. Consider various aspects such as cultural differences, language barriers, social adaptation, or practical issues like housing and transportation. After discussing your ideas, create a brief presentation to share your group's findings with the class. Be prepared to explain your points and provide examples or solutions where possible.

Вправа 20

Мета: розвинути навички говоріння

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Work in pairs to create a dialogue based on a real-life scenario. One of you will take the role of a foreigner who has recently arrived in a new city, and the other will play a local resident. Each role comes with specific prompts to guide the conversation. Use your creativity to make the dialogue engaging and realistic. Once your dialogue is ready, practice performing it and be prepared to present it to the class. Focus on natural speech, clear communication, and showing empathy through your roles.

Student A (Foreigner)
1. Introduce yourself
2. Ask About Local Customs
3. Discuss Challenges
4. Seek Advice
5. Express Concerns

Student B (Local)
1. Welcome and introduce yourself
2. Explain Local Customs
3. Give some tips
4. Encourage the foreigner

***Вправи 21-24 побудовані на основі пісні виконавця Bob Dylan
“Blowin` in the Wind” (6)***

Pre-listening stage

Вправа 21

Мета: розвиток навичок інтерпретації і поглиблення культурних знань

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Begin by researching the social and political context of the 1960s in Britain, the decade during which “*Blowin’ in the Wind*” was written. Focus on key movements and events, such as the civil rights movement, peaceful protests against war, and the broader struggle for equality and justice.

Working in pairs, explore the major themes of the 1960s, such as freedom, human rights, and peace. Discuss how music, particularly protest songs, often reflected and amplified these themes. Then, brainstorm ideas about what the

lyrics of “*Blowin’ in the Wind*” might address, based on your understanding of the time period.

Prepare a short presentation covering:

1. The historical context of the 1960s, including major events and cultural shifts.
2. Key themes you expect to find in protest songs from that era, including possible topics in “*Blowin’ in the Wind*.”
3. The significance of music as a form of social and political commentary during that time.

Be prepared to share your findings with the class. Focus on making connections between historical events and the role of music in promoting awareness and change. After presentations, the class will later listen to the song to compare and refine their interpretations.

While-listening stage

Вправа 22

Мета: розвиток навичок аудіювання та глибшого розуміння тексту пісні, зокрема здатності сприймати лексичні елементи на слух

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Listen to the song “*Blowin’ in the Wind*” and carefully fill in the blanks in the lyrics provided. Use the context of the song and the rhythm of the lines to help you determine the missing words. After completing the task, you will have the chance to listen to the song one more time to check and correct your answers. Once finished, we will discuss the lyrics as a class to explore the meaning and emotions conveyed in the song.

_____ roads must a man walk down,
before you call him a man?

How many _____ must a white dove fly,
before she sleeps in the sand?

And how many times must the cannonballs ball fly,
before they're forever banned,?

**The answer my friend is blowing in the wind,
the answer is blowing in the wind.**

How many years can a _____ exist,
before it's washed to the sea?

How many years can some people exist,
before they're allowed to _____ free?

And how many times can a man turn his _____ ,
and pretend that he just doesn't see?

**The answer my friend is blowing in the wind,
the answer is blowing in the wind.**

How many times can a man _____ up,
before he sees the sky?

And how many _____ must one person have,
before he can _____ people cry,
and how many deaths will it take till he knows
that too many people have _____ ?

**The answer my friend is blowing in the wind,
the answer is blowing in the wind. (x2)**

Post-listening stage

Вправа 23

Мета: розвинути навички аудіювання та перекладу, сприяти розумінню впливу мови на передачу емоцій і сенсу тексту

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції:

Translate the first verse of the song into Ukrainian individually, focusing on preserving the core meaning and emotional essence of the lyrics. Pay attention to the imagery and tone, ensuring your translation reflects the depth of the original text. Once everyone has completed their translations, we will review and discuss them as a class. Together, we'll examine whether the original sense and emotion are retained in Ukrainian or if certain nuances shift during translation. Reflect on how the differences in language might influence the song's overall impact and interpretation.

Вправа 24

Мета: розвиток навичок критичного мислення, творчого письма та аналітичного підходу до інтерпретації текстів

Тип: комунікативна, продуктивна

Інструкції: Imagine you are a journalist preparing to interview Bob Dylan shortly after the release of "Blowin' in the Wind." Write a short interview script with three thoughtful and insightful questions. Your questions should focus on the song's themes, inspiration, and its relevance to the social and political movements of the time. Consider asking about the deeper meaning behind the lyrics, the role of music in activism, or the personal emotions that went into creating the song.

After crafting your questions, write the responses as if you were Bob Dylan, drawing from the historical and cultural context of the 1960s and the song's message. Try to capture Dylan's reflective and poetic style in your answers. Once finished, share your interview with a partner or the class, and discuss how your interpretation of the song aligns with its broader impact and message.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Дослідження концептосфери сучасного молодіжного пісенного дискурсу як засобу формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів старших класів є актуальним і значущим, оскільки поєднує лінгвістичний аналіз із педагогічними інструментами. Основні висновки роботи можна підсумувати таким чином:

- **Теоретичні аспекти тексту та дискурсу:** Поняття тексту і дискурсу є взаємопов'язаними, але розмежовуються через функціональне призначення: текст розглядається як статичний об'єкт, тоді як дискурс є динамічним процесом комунікації. Молодіжний пісенний дискурс вирізняється багат шаровістю смислів і поєднанням вербальних та невербальних елементів.
- **Особливості молодіжного пісенного дискурсу:** Молодіжний пісенний дискурс відображає сучасні соціокультурні тенденції, ставлення до життя, міжособистісні стосунки та емоційні переживання. Його жанрові та стилістичні особливості виявляються у використанні різноманітних метафоричних образів, що забезпечують глибину та багатозначність смислів.
- **Поняття концепту та концептосфери:** Концепт є основною одиницею когнітивного осмислення дійсності, яка у пісенному дискурсі реалізується через метафори, образні порівняння та символіку. Концептосфера молодіжного пісенного дискурсу відображає широкий спектр ідей, цінностей та емоцій, що є репрезентативними для британської культури.
- **Розвиток лінгвосоціокультурної компетентності шляхом використання пісень:** Молодіжний пісенний дискурс відіграє важливу роль у розвитку мовної компетентності учнів старших класів. Включення пісень до навчальних програм з іноземних мов сприяє кращому засвоєнню лексики, граматики, а також підвищує мотивацію до навчання, розширює культурний кругозір учнів та

формує у них здатність до критичного осмислення інформації. Такий підхід до навчання не лише робить процес засвоєння мовного матеріалу більш ефективним, але й сприяє формуванню лінгвосоціокультурної компетентності, яка є необхідною умовою для успішної інтеграції у сучасне суспільство.

- **Висновки до аналізу концептуальних класів та підкласів британських поп-пісень:** Референти виділених 280 метафор та образних порівнянь було поділено на 4 концептуальних класи: ЛЮДИНА, ЇЇ ФІЗИЧНІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ, БУТТЯ ЛЮДИНИ, ОБ'ЄКТИ ТА ПРЕДМЕТИ, АБСТРАКТНІ ПОНЯТТЯ.
- Клас ЛЮДИНА, ЇЇ ФІЗИЧНІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ охоплює 72,9% усіх проаналізованих метафор (204 приклади), що свідчить про центральне місце людини в британському пісенному дискурсі. Підклас психоемоційна сфера особистості займає 64% (179 прикладів) і фокусується на емоціях, почуттях та переживаннях. Концепти "людина в цілому" (8,2%) та "частини тіла" (1%) акцентують увагу на фізичних, соціальних і гендерних аспектах.
- Клас БУТТЯ ЛЮДИНИ охоплює 14,3% (40 прикладів) і включає підкласи "життя" (14%) та "смерть" (0,5%). Основні концепти: зміни у житті (5%), життєві переживання (3,6%) та майбутнє людини (1,5%). Це підкреслює динамічність і багатогранність людського існування.
- Клас ОБ'ЄКТИ ТА ПРЕДМЕТИ включає 6,8% (19 прикладів), з яких 4,7% займає нежива природа (небо, світло, море), що часто використовується для передачі внутрішніх станів людини. Підкласи "слова" (1,5%) та "артефакти" (1%) акцентують увагу на символічних і комунікативних аспектах, таких як вплив мови чи матеріальних об'єктів на людський досвід.
- Клас АБСТРАКТНІ ПОНЯТТЯ охоплює 6% (17 прикладів) і включає підкласи "аспекти життя та сприйняття" (3,2%), "духовність і

вірування" (1,5%) та "міжособистісні відносини" (1,5%). Концепти, такі як гра, ритм, доля, вищі сили, дружба, підкреслюють вплив абстрактних понять і соціальних зв'язків на світогляд авторів.

- Аналіз підтверджує домінування концептів, пов'язаних із людською сутністю (87,2%, об'єднані класи ЛЮДИНА, ЇЇ ФІЗИЧНІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ та БУТТЯ ЛЮДИНИ). Це вказує на антропоцентризм британської поп-музики, орієнтованої на емоційний та екзистенційний досвід. Природні та абстрактні концепти створюють метафоричний контекст, додаючи глибини текстам.
- **Взаємозв'язок референтів та корелятивів:** Референти та корелятиви у британських піснях відіграють ключову роль у створенні багатопланового образного простору. Референти, такі як *happiness*, *scars*, *destiny*, визначають центральні концепти текстів, тоді як корелятиви (*hit*, *remind*, *keep you warm*) додають метафоричну глибину та емоційну насиченість. У підкласі "Психоемоційна сфера особистості", референти часто персоніфікуються або порівнюються з явищами природи. У підкласі "Міжособистісні відносини" референти *friendship*, *support* взаємодіють із корелятивами, що ілюструють складність людських зв'язків. Взаємодія референтів і корелятивів забезпечує глибину та багатогранність пісенного дискурсу.
- **Методичне застосування пісенного дискурсу:** Розроблено комплекс вправ на основі британських пісень для формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів старших класів. Ці вправи спрямовані на розвиток навичок аналізу текстів, міжкультурної комунікації та критичного мислення, а також сприяють підвищенню мотивації до вивчення англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бажура Т. Дискурсивні маркери "you know", "you see", "I say" як реалізатори принципів кооперації та ввічливості. *Філологічні студії: наук. жур.* / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. 2017. № 8. С. 67-73
2. Бак Т. Магістерська робота: епітетна конструкція у художньому перекладі на матеріалі твору «Дім дивних дітей». Київ: Вид-во Національний авіаційний університет, 2021. 101 с.
3. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики. 2-ге вид. Київ : Альма-матер, 2004. 342 с.
4. Бикова К. Газетний дискурс як об'єкт дослідження. Всеукраїнська наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників та студентів. Суми: Вид-во Сумський державний ун-т, 2013. С. 85-86.
5. Бігич О. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. 3-тє вид. Київ : Ленвіт, 2013. 592 с.
6. Бондаренко Я. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня “магістр”: спец. 035 “Філологія”: відтворення образності пісенного дискурсу засобами цільової мови. Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2023. 91 с.
7. Борисов В. Формально-змістові ознаки мовознавчої статті як наукового жанру. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. 2012. № 30. С. 111-114.
8. Воробйова О. Концептологія в Україні: здобутки, проблеми, прорахунки. *Вісник КНЛУ. Сер. Філологія*. 2011. Т. 14, № 2. С. 53-64.
9. Гайдук Н. Національно-культурна специфіка мови в лінгвістиці. *Філологічні науки*. 2017. Т. 86, № 2. С. 51-56
10. Гудзь Н. Поняття "Дискурс" у сучасній лінгвістиці. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2012. Т. 105, № 2. С. 442-445.

11. Гусейнов А. Когнітивні аспекти дослідження концепту. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. філологічні науки*. 2017. № 2. С. 57-58.
12. Діденко І. Дослідження поняття дискурсу у сучасній лінгвістиці. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/54-dvadtsyat-chetverta-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/605-doslidzhennya-ponyattya-diskursu-u-suchasnij-lingvistitsi> (дата звернення: 30.10.2024).
13. Єрмоленко Є. Магістерська робота: спец. 035 “Філологія”: вербалізація деконструкції поняття “супергерой” у лексичних одиницях та проблеми їх перекладу українською мовою (на матеріалі скриптів телесеріалу The Boys “Хлопаки”). Київ: Вид-во Київський нац. лінгв. ун-т, 2021. 89 с.
14. Загнітко А. Основи дискурсології. Донецьк : ДонНУ., 2008. 195 с.
15. Зінченко К. Поняття концепту як універсальної багатовимірної лінгвістичної категорії. *Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в сучасному поліетнічному суспільстві* : матеріали IV Міжнар. науково-практ. конф., м. Мелітополь, 27 верес. 2018 р. Мелітополь, 2018. С. 34–40.
16. Калішук Д. До проблеми типології дискурсу. *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки*. 2001. № 4. С. 50–52.
17. Козачишина О. Авторська образність як відображення особливостей концептуальної картини світу жінки-письменниці. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. 2013. № 17. С. 147-151.
18. Козачишина О. Лінгвістичні прояви гендерних характеристик англomовних художніх текстів (на матер. американської прози ХХ ст.): Дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2003. 249 с.
19. Козачишина О.Л. Відображення особливостей мовної картини світу жінки-письменниці в авторській образності (на матеріалі сучасних

американських коротких оповідань). Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Серія Філологія. Вінниця: ВДПУ. 2001. Вип. 3. С. 233-237.

20. Косенко А. Вербалізація концепту beauty: функціональний та когнітивно-дискурсивний аспекти : Дисертація. Одеса, 2013. 96 с.

21. Кость С. Семантико-теоретичний аналіз функціонування терміна дискурс. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». 2010. № 675. С. 121–124.

22. Кравець Л. Метафора. *Енциклопедія Сучасної України*. URL: <https://esu.com.ua/article-66695> (дата звернення: 20.08.2024).

23. Кузнецова М. Англомовний пісенний дискурс у контексті лінгвокультури (на матеріалі поп-пісень ХХІ століття). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. Т. 2, № 29. С. 53-56

24. Куліш А. Дискурсологічні студії в Україні: основні поняття, терміни і проблеми. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Т. 1, № 25. С. 179–184.

25. Курочкіна А. Використання сучасних методик навчання для формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів основної школи на уроках англійської мови. *Нова Філологія*. 2023. № 92. С. 39–44.

26. Кутовой В. Локальні значення у сучасному пісенному дискурсі: критичний аналіз. 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/1c8WkfE45rgb0g71sJOOIPBSkYuErzCq_/view?usp=sharing (дата звернення: 23.02.2024).

27. Лушнікова В. Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»: вербалізація концепту любов/ кохання/ love в українському й англійському пісенному дискурсі. Херсон: Вид-во Херсонський державний університет, 2020. 47 с.

28. Малахова О. Естетичний код сучасної пісенної лірики (кінець ХХ - початок ХХІ століть): Дис. канд. філол. наук: 10.01.06. Київ, 2015. 208 с.

29. Манакін В. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. Київ : Вид. центр «Акад.», 2012. 145 с.

30. Павленко А. Поняття дискурсу в сучасному мовознавстві. *Актуальні питання філології та методики викладання мов*. Т. 15, № 3. 2020. С. 129–136.
31. Пархоменко Н. Магістерська робота: концепт “бідність” в німецькій фразеологічній картині світу. Київ: Вид-во Київський політехнічний інститут, 2019. 117 с.
32. Поліщук О. Інфосфера України: особливості мас-медійного дискурсу у контексті естетичної інформації. *Історія. Філософія. Релігієзнавство*. 2008. № 2. С. 56-59.
33. Полюжин М. Поняття, концепт та його структура. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. Т. 4, № 43. С. 212-222.
34. Почепцов Г. Теорія Комунікації. Київ : Вид-во Київський університет, 2003. 301 с.
35. Реуцька В. Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти “магістр”: формування соціокультурної компетентності учнів ліцеїв на уроках англійської мови. Херсон : ХДУ, 2019. 64 с.
36. Рябчук А., Хурцидзе Т. Застосування дискурс-аналізу в сучасних соціальних дослідженнях. Наукові записки НаУКМА. Соціологія. 2023. Т. 6. С. 3–15.
37. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 711 с.
38. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. Монографія. 2010. С. 351.
39. Ситник І. Дискурс в сучасній лінгвістиці. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2020. Т. 2, № 46. С. 123-126
40. Скопіна С. Істинність музики сущого. *Вісник ДАКККіМ*, м. Київ, 2013. С. 56-60
41. Стерлікова М. Особливості вживання дієслів у пісенному дискурсі. *Науковий вісник ДДПУ імені Івана Франка*. 2018. № 9. С. 215-219

42. Трохимець Л. Дипломна робота: стилістичний аспект відтворення англомовних пісень. Київ: Вид-во Національний авіаційний університет, 2020. 90 с.

43. Федорова Д. Курсова робота: формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів середньої школи в процесі навчання англомовного читання : 035. Київ, Вид-во Київський національний лінгвістичний університет , 2023. 24 с.

44. Христич Н. Еволюція концепту “love” в англійській мовній картині світу (на матеріалі романів «історія кохання» Еріка Сігала та «Деліріум» Лорен Олівер). *Збірник наукових праць "Нова філологія"*. 2021. Т. 2, № 81. С. 184–192.

45. Чрділелі Т. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Дискурсивні студії» для підготовки докторів філософії денної форми навчання зі спеціальності 035 Філологія. Кременчук : Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Острогр., 2019. 73 с.

46. Шевченко І. С., Морозова О. І. Колективна монографія: дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. Під заг. ред. І. С.Шевченко. Харків: Вид-во Констант, 2005. С. 15-19.

47. Шевченко О. Методи дослідження концептів. Modern science: problems and innovations: Abstracts of V International Scientific and Practical Conference, м. Стокгольм, 28 лип. 2020 р. С. 385-390.

48. Шевченко О. Поняття концепту у сучасній перекладознавчій парадигмі. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. 2021. Т. 4, № 48. С. 128-131.

49. Щеулін В. Репрезентація свободи (на прикладі тексту пісні Numb гурту Linkin Park). Аргументи сучасної філології: свобода та безпека : Матеріали третьої Міжнар. наук. конф., 6 квіт. 2023 р. Харків, 2023. С. 253–257.

50. Юцевич Ю. Словник-довідник музичних термінів. URL: <http://term.in.ua/indeks.html?term=ЖАНР%20МУЗИЧНИЙ> (дата звернення: 20.09.2024).
51. Al Azri R. The effect of using authentic materials in teaching. *International Journal of Science and Research*. 2014. Vol. 3, no. 10. P. 250-254.
52. British Council. Teaching English. Using songs. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/using-songs> (дата звернення: 25.07.2024).
53. Canale M. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics*. 2002. Vol. 1, no. 1. P. 1-47.
54. Dijk T. A. v. *Discourse and Context: A Socio-cognitive Approach*. Cambridge University Press, 2008. P.283
55. Dudnyk Y. The impact of musical art on the emotional world of a person and society. *The Sources of Pedagogical Skills*. 2023. No. 32. P. 88–94. URL: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2023.32.292639> (дата звернення: 20.10.2024).
56. Hip-Hop Music Guide: History of Hip-Hop and Notable Artists. *Articles*. URL: <https://www.masterclass.com/articles/hip-hop-guide> (дата звернення: 25.07.2024).
57. Jaruda Rajani. Intercultural Communication-Based Lessons through Songs: Effects on the Intercultural Competence Development of Thai Tertiary Students. *Reflections*. Vol 25, No.1, 2018. P. 30.
58. Lycett J. The Story Behind the Song: The Beatles dreamy classic ‘Let It Be’. *Far Out*. URL: <https://faroutmagazine.co.uk/paul-mccartney-beatles-song-let-it-be-story-behind/> (date of access: 26.09.2024).
59. Nemtchinova, Ekaterina. Teaching Listening. English language teacher development series. Alexandria, Virginia: TESOL International Association, 2013. 48 p.
60. Oxford Language. Idiom “To feel blue”. URL: <https://oxfordlanguageclub.com/page/blog/idiom-of-the-day-feel-blue> (дата звернення: 25.07.2024).

61. Pratiwi, Etty. Using Songs to Enhance Learning in the English Classroom. Online journal of PGRI University Palembang. 2018. P.369-374.
62. Reina Edgar. The use of songs as a tool to work on listening and culture in EFL classes. Cuadernos de Lingüística Hispánica. 2010. Vol. 15. P. 122-132.
63. The social significance of Rap and Hip Hop culture. *Stanford University*. URL: https://web.stanford.edu/class/e297c/poverty_prejudice/mediarace/socialsignificance.htm (дата звернення: 11.09.2024).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Adele “Rolling In The Deep”. URL: <https://www.lettras.com/adele/1775439/>
2. Arctic Monkeys “I Bet You Look Good On The Dancefloor”. URL: <https://www.lettras.com/arctic-monkeys/354285/>
3. Bastille “Bad Blood”. URL: <https://www.lettras.com/bastille/bad-blood/#album:bad-blood-2013>
4. Bastille “Million Pieces”. URL: <https://www.lettras.com/bastille/million-pieces/>
5. Bastille “Of the Night”. URL: <https://www.lettras.com/bastille/of-the-night/>
6. Bob Dylan “Blowin` in the Wind”. URL: <https://www.lettras.com/bob-dylan/11904/>
7. Bring Me The Horizon “Medicine”. URL: <https://www.lettras.com/bring-me-the-horizon/medicine/>
8. Bring Me The Horizon “Throne”. URL: <https://www.lettras.com/bring-me-the-horizon/throne/>
9. Coldplay “A Sky Full of Stars”. URL: <https://www.lettras.com/coldplay/a-sky-full-of-stars/>
10. Coldplay “Magic”. URL: <https://www.lettras.com/coldplay/magic/>
11. Coldplay “Viva La Vida”. URL: <https://www.lettras.com/coldplay/1253930/>
12. Depeche Mode “Enjoy The Silence”. URL: <https://www.lettras.com/depeche-mode/10455/>
13. Depeche Mode “Never Let Me Down Again”. URL: <https://www.lettras.com/depeche-mode/10521/>
14. Depeche Mode “Personal Jesus”. URL: <https://www.lettras.com/depeche-mode/10457/>
15. Dido “Life for Rent”. URL: <https://www.lettras.com/dido/75520/>

16. The Machine “Dog Days Are Over”. URL: <https://www.lettras.com/florence-and-the-machine/1434054/>
17. Foals “Spanish Sahara”. URL: <https://www.lettras.com/foals/1656164/>
18. Franz Ferdinand “Walk Away”. URL: <https://www.lettras.com/franz-ferdinand/132963/>
19. Gerry and The Pacemakers “You’ll Never Walk Alone”. URL: <https://www.lettras.com/gerry-and-the-pacemakers/16046/>
20. Styles “Golden”. URL: <https://www.lettras.com/harry-styles/golden/>
21. Klaxons “Atlantis to Interzone”. URL: <https://www.lettras.com/the-klaxons/548477/>
22. Klaxons “Golden Skans”. URL: <https://www.lettras.com/the-klaxons/871333/>
23. Klaxons “It's Not Over Yet”. URL: <https://www.lettras.com/the-klaxons/806621/>
24. Neptune “The Crows Line the Rivers and Roads”. URL: <https://www.lettras.com/foals/neptune/>
25. Oasis “Stop Crying Your Heart Out”. URL: <https://www.lettras.com/oasis/63270/>
26. One Direction “What Makes You Beautiful”. URL: <https://www.lettras.com/one-direction/1947050/>
27. Queen “We Are the Champions”. URL: <https://www.lettras.com/queen/65547/>
28. Radiohead “Jigsaw Falling Into Place”. URL: <https://www.lettras.com/radiohead/1101608/>
29. Snow Patrol “Chasing Cars”. URL: <https://www.lettras.com/snow-patrol/536400/>
30. Snow Patrol “Run”. URL: <https://www.lettras.com/snow-patrol/153450/>
31. Still Corners “Static”. URL: <https://www.lettras.com/still-corners/static/>

32. Still Corners “The Message”. URL: <https://www.lettras.com/still-corners/the-message/>
33. Sting “Desert Rose”. URL: <https://www.lettras.com/sting/38554/>
34. Sting “Englishman in New York”. URL: https://www.youtube.com/watch?v=d27gTrPPAyk&ab_channel=StingVEVO
35. Sting “Shape of My Heart”. URL: <https://www.lettras.com/sting/38556/>
36. The Beatles “Let It Be”. URL: <https://www.lettras.com/the-beatles/95/>
37. The Clash “London Calling”. URL: <https://www.lettras.com/the-clash/7811/>
38. The Cure “Friday I’m in Love”. URL: <https://www.lettras.com/the-cure/9298/>
39. The Kooks “Naïve”. URL: <https://www.lettras.com/the-kooks/531314/>
40. The Kooks “Ooh La”. URL: <https://www.lettras.com/the-kooks/537380/>
41. The Verve “Bitter Sweet Symphony”. URL: <https://www.lettras.com/the-verve/68975/>
42. The Wanted “Chasing the Sun”. URL: <https://www.lettras.com/the-wanted/chasing-the-sun/>
43. The XX “Angels”. URL: <https://www.lettras.com/the-xx/angels/>
44. Toploader “Dancing in the Moonlight”. URL: <https://www.lettras.com/toploader/40513/>
45. Two Door Cinema Club “What You Know”. URL: <https://www.lettras.com/two-door-cinema-club/1645304/>
46. You’ll Never Walk Alone. URL: https://www.youtube.com/watch?v=BI43ZIytLGE&ab_channel=Haps10